

Het verhaal
voor

INLEIDING

Schrijven is leuk. Zo leuk, dat je geneigd bent om steeds meer te willen schrijven; dan gaat het op verslaving lijken. Zover zal het bij mij niet komen.

Om één verhaal voor onze driewekelijkse bijeenkomsten te schrijven heb ik ook wel eens moeite om dat gedaan te krijgen.

Tot nu toe heb ik alle schrijfsels bewaard en daarom kreeg ik de behoefte ze ook te bundelen in een boekje.

Op 12 januari 2005 wordt een open dag georganiseerd in de Bibliotheek aan de Waterlandlaan waarbij men kennis kan maken met het Schrijverscollectief FronTAAL. Een mooie gelegenheid dus om het dan te presenteren.

Tot januari 2005 waren zes dames in een gesloten groep actief in de huiselijke sfeer. Daarna wilden ze naar buiten treden en konden belangstellenden ook lid worden.

Van Ella Homan kreeg ik de uitnodiging om de eerste ochtend bij te wonen en besloot daarna lid te blijven. Tot op heden ben ik nog steeds de enige man in de club.

De verhalen in dit boekje zijn alle gemaakt aan de hand van een opgegeven thema, waarbij ook de twee korte verhaaltjes over Woningnood en Winter, die ter plekke die ochtend als 'tien minuten' schrijfopdracht zijn gemaakt.

Henk Breeuwsma

Zomer 2007

INHOUD

	Pagina
1. Woningnood en Winter	03
2. Maatjes	04
3. Een Beestenboel	05
4. Kippetjesdag	06
5. De Treinreis	08
6. Vak G5	09
7. Het Vleesmes	11
8. Een Dieet	12
9. Eieren te koop	14
10. Een bokkie kopen	16
11. Jeugdherinneringen	18
12. De Pechvogel	20
13. Sinterklaas	21
14. Een sobere Kerst	22
15. Zeeën van Tijd	24
16. Gewenst of ongewenst	26
17. Eilandhoppen	27
18. Een Spaans avontuurtje	28
19. De merel en het kind	30
20. Duisternis	31
21. Voor de Hemelpoort	33
22. Het gevoel van ...	34
23. De pil van Heleen	36
24. Geen nachtspiegel in de Spiegelstraat	37
25. Handen	39
26. Schouderkarbonade	40
27. Een waas van geheimzinnigheid	42
28. Valentijn	44
29. Twee dames in relatie	45
30. Verslaafd	47
31. Anne	48
32. Zwart	50

Woningnood

Thema: 12 januari (opening van de schrijfgroep Frontaal)
Tien-minuten schrijfofdracht.

Iedereen wil een dak boven zijn of haar hoofd. Maar de woningnood is zo groot dat dit niet één twee drie te verwezenlijken is. Truus en Piet waren ook al een tijdje op zoek naar een huisje. Uiteindelijk vonden ze een kleine eenvoudige woning in Enkhuizen. Er moest wel veel aan opgeknapt worden, maar daar wilden ze wel de tijd voor nemen.

Op een avond zaten ze lekker bij de allesbrander in de woonkamer en luisterden naar een hoorspel op de radio. Het ging over een inbraak. Veel lawaai schalde de kamer in. Glasgerinkel, dichtslaande deuren, gekraak van hout enz.

Toen... opeens een grote klap!

Kwam dit nu uit de radio of uit de omgeving van het huis.

Piet liep naar buiten om eens poolshoogte te nemen en zag toen tot zijn verbazing een grote ijsklomp in de tuin liggen. De ijsklomp had een gat in het dak geslagen van wel een vierkante meter.

Slapen op de zolder was voor de nacht niet meer mogelijk.

Woningnood was echte NOOD geworden.

Wat is je favoriete winter

Thema: 12 januari (opening van de schrijfgroep Frontaal)
Tien-minuten schrijfofdracht.

Als een niet-echte Fries, die weliswaar uitgezaaid is op het Friese platteland maar geboren is in Noord-Holland houd ik van een winter met veel schaatsplezier. In 1930 verhuisden mijn ouders naar de overkant van het IJsselmeer en ik ben in 1934 geboren. Nu zegt u misschien: "Dat klopt niet, want daar zit vier jaar tussen." Het klopt wel. Bij mij gaat alles namelijk heel langzaam.

Het schaatsen heb ik overigens geleerd van een Friese oom.

Hij was een statige man, groot, breed, en droeg altijd een zware loden jas. Op het hoofd een grijze hoed met brede rand. En... hij rookte sigaren; van die dikke bolknaks.

Oom Bert bracht mij naar het midden van het meer, bond de schaatsen onder en zei toen: "Zie nu maar op je schaatsen weer naar de oever te komen." Zo leerde hij mij schaatsen zonder hulp of wat ook.

Op een keer ging het toch mis.

Hij schaatste ver voor mij uit en opeens verdween oom Bert in een wak. Helemaal kopje onder en kwam onder het ijs terecht. Ik schrok me een hoedje. Toen, als een vliegende vis, kwam hij verderop weer boven. Pakte zijn hoed die over het ijs gegleden was en zette deze weer op. En... zijn sigaar brandde nog!

Maatjes

Januari 2005

Thema: Je neemt afscheid van een dierbaar kledingstuk. Beschrijf waarom dit kledingstuk je zo dierbaar is en hoe je afscheid neemt.

“Zeg, weet je nog toen die grijze duif de winkel van Sjaan binnenkwam? Zij dacht nog: wat heeft die man in mijn speciaalzaak te zoeken. Dat moet toch minstens tien jaar geleden zijn.”

“Ja, ik kan het mij nog wel herinneren. We lagen dicht tegen elkaar aan en nauwelijks enige bescherming om ons heen. Ik weet het zo goed omdat het koud was die dag in het magazijn. Maar toen we ons mochten presenteren in de winkel kregen we het eindelijk wat behaaglijker.”

“Die man gaf ons meteen een naam. Jouw noemde hij Rechter en mij Linker. Niet echt origineel, want ik had die namen al eerder gehoord. Trouwens hij was ook helemaal niet zo gehecht aan onze namen. Later sprak hij over ‘die’ en ‘deze’.

“Ach”, sprak Linker “wat is er intussen allemaal gebeurd met ons. Tien jaar hebben we altijd voor die man klaar gestaan in een houten kast en zelden hebben we van de buitenlucht kunnen genieten.”

“Ja, zweetlucht zal je bedoelen.” viel Rechter Linker in de rede. “En als hij ons meenam werden we zonder pardon in een tasje gefrommeld. Dan weer lag jij boven en dan weer was het mijn beurt. Als we op de plaats van bestemming kwamen werden we eerst ergens neer gesmeten alvorens we echt aan het werk konden. Eigenlijk vind ik dat hij ons niet echt vriendelijk heeft behandeld.”

Linker knikte bedenkelijk. “Weet je wat ik nog het allerergste vond?” sprak hij met tranen in de ogen. “Die staalborstel, voor als we weer eens met veel paraffine in de zaal te maken kregen. Joh, als ik daar aan denk lopen de rillingen nog over m’n rug.” “Jij was trouwens ook niet altijd even attent voor hem Rechter, want dikwijls betrapte ik jouw erop dat je te vroeg van start ging en dan moest ik mij haasten om jouw te volgen. Kijk, voor mij was dat natuurlijk niet leuk. Vaak heb ik me aan jouw moeten aanpassen.”

“Ja, zeg, ga nu op deze laatste dag in dit koude kikkerland geen ruzie zoeken” sprak Rechter. “Wat geweest is geweest. Bovendien heb ik jou ook wel eens betrappt op nalatigheid.”

“Oh ja? Nou, wat was dat dan?” vroeg Linker.

“Jij hebt iemand lelijk laten struikelen met als gevolg dat die dame wekenlang met haar been in het gips liep. Misschien heb je het wel expres gedaan omdat je er de pest in had dat je mij niet goed meer kon volgen. En nu zit je zelf met de ellende. Een groot deel van je bovenlichaam is beschadigd en dat is ook de reden dat wij nu afgedankt worden.”

“Dat mag dan zo zijn, maar ik weet nog dat die vrouw mij steeds hinderde. Er is niets vreselijker dan dat iemand altijd maar voor je voeten loopt.” Linker kon er nog

boos over worden.

“Laten we hopen dat we nog een beetje van onze oude dag kunnen genieten” sprak Rechter.

“Meestal worden onze lotgenoten aan het einde van hun harde bestaan in de grijze container gekieperd.

Ik heb gehoord dat we naar een warm land gaan. Het schijnt dat onze baas ons een tweede leven gunt in Azië. Hoewel ik nooit gehoord heb dat ze daar ook van stijldansen houden!”

Opgelucht haalde Linker adem en vleide zich weer net als tien jaar geleden dicht tegen z'n maatje aan.

Een Beestenboel

Februari 2005

Thema: “Een hilarisch dierenverhaal”

Servus, de bruine hengst van boer Jorritsma, stond in een hoek van de schuur tegen een paar stobalen geleund. Hij was duidelijk niet in z'n hum. Brieste met volle kracht de lucht uit zijn neusgaten en schraapte met zijn rechterpoot ongeduldig over de vloer. Zijn hoofd schudde onregelmatig op en neer.

De geit Murks, die al een jaar of drie zijn maatje was, zag dat paard ontevreden was. Ze nam een aanloop en sprong op de hoger gelegen stobalen, zodat ze vlak in de buurt van Servus kwam.

“Wat sta je toch te griepen Servus, wees eens wat vrolijker. Heb je het niet naar je zin hier?”

Servus vertelde de geit dat hij het in deze schuur maar een saaie bedoening vond.

“Het is alle dagen hetzelfde; een paar keer per dag komt de boer langs, gooit wat voer in de bakken en vertrekt weer.”

“Laten we dan een stukje het land ingaan. Dan mag jij vooruit hollen.”

“Geen zin bromde Servus.”

Murks dacht eens goed na en zei: “Ik heb een plan!”

“Jij een plan? Nou, dat zou dan voor het eerst zijn. Laat eens horen dan.”

“We gaan het vanavond in deze schuur gezellig maken. Let op: Je weet dat ons weiland wordt gescheiden door een groot hekwerk en daarachter loopt het vee van boer Koster. Twee zwarte merries, drie zwarte geiten en een viertal schapen die ook al zwarte wol dragen. Net alloctonen. Dat stelletje nodigen we uit om vanavond naar onze schuur te komen.”

Het paard begon met zijn oren te draaien en keek zorgelijk naar Murks. “Joh, dat wordt niks. En stel je voor als Jorritsma het merkt. Nou, dan zijn de rapen gaar.

Dan gaat de deur naar het land voor een lange tijd dicht.”

“Jij bent toch een edel dier? Ik had gedacht dat je dan ook wat meer zelfrespect zou

hebben en niet zo gauw allemaal beren op je weg zou zien.”

“Maar hoe krijgen we een opening in het hek. Heb je daar al aan gedacht Murks?”

“Kom Servus, jij hebt toch scherpe tanden. Daar kun je het touw dat om de houten poort zit mee stuk bijten en dan zet je je grote paardenbek in de poort en maakt een kier zodat ze allemaal naar ons landje kunnen komen. Onze schuurdeur staat altijd open en de rest gaat vanzelf.”

Servus vond dat zijn maatje toch niet zo'n gek idee bij elkaar had gemekkerd en ging mee in het plan.

In de vooravond liepen ze samen op een holletje naar de begrenzing van de weilanden. Servus rende heen en weer langs het hek waardoor de dieren aan de andere zijde nieuwsgierig begonnen te worden. Ze verzamelden zich bij de houten poort en Murks vroeg of ze zin hadden om vanavond naar de schuur van boer Jorritsma te komen. De hele beestenboel was zeer vereerd met de uitnodiging, waarna Servus het touw stuk beet en de poort op een kier zette. Hinnikend, blatend en mekkerend namen ze voor even afscheid van hun burens.

Toen Jorritsma 's avonds een rondje om de boerderij maakte hoorde hij een vreselijk kabaal in de schuur en ging er snel naartoe. Hij schrok zich werkelijk een ongeluk. Daar zag hij dat de hele veestapel van buurman Koster zich in zijn schuur had verzameld. De paarden stonden elkaar intiem te besnuffelen. De geiten haalden de meest gekke sprongen uit op de strobalen, en de schapen waren uitgelaten omdat ze zojuist van hun vacht waren ontdaan.

Even wist Jorritsma niet wat hij moest doen. Hij haalde zijn vrouw erbij.

“Moet je kijken wat er in onze schuur aan de hand is.” Zei de boer.

De boerin moest vreselijk lachen om het vrolijke gezelschap.

“Weet je wat, ik zal Koster er even bijhalen en dan gaan we samen zijn vee weer naar de andere kant van het hek brengen” zei Jorritsma

“Ach”, zei z'n vrouw. “Als je hem toch gaat halen, vraag dan of zijn vrouw ook even mee komt. Kunnen we eindelijk eens kennis maken. Trek jij een flesje wijn open en zal ik wat blokjes kaas snijden. Hebben wij ook een gezellige avond.”

Kippetjesdag

Maart 2005

Thema: Schrijf over een mens die in de dierenwereld terechtkomt

Het was een gure voorjaarsdag. Joop Zwerver was aan de rand van de stad zijn wandeling door het park begonnen. Een bijna regenachtige mist zorgde ervoor dat zijn kleding nat werd, ondanks de paraplu die hij schuin tegen de wind ophield. Eigenlijk was Joop op zoek naar voedsel. Hij had een groot gedeelte van de dag in

de binnenstad doorgebracht, maar er was niet veel te halen. Het vuilnis in de straten werd al vroeg weggeruimd en de terrassen bleven door dit miezerige weer onbezet. Dat was voor Joop de aanleiding om eens naar de buitenkant van de stad te gaan. Hij moest toch aan een hap eten zien te komen.

Bijna was hij aan het einde van de laatste behuizing toen een vos zijn pad kruiste. Hij schrok even, maar toen hij zag dat het beest rustig bleef staan, werd Joop nieuwsgierig. “Wat doet een vos hier, zo dicht onder de rook van Amsterdam”, mompelde hij zachtjes.

De vos ging op z'n achterste poten staan en zei plechtig: “Loop je soms een eindje met mij op?” Verbaasd dat deze vos spreken kon, krabde Joop zich achter het oor. “Maar jij bent zoveel kleiner, dat is toch geen gezicht? En nog gevaarlijk ook! Stel dat de mensen ons zo zouden zien?”

“Ik verander jouw ook in een vos”, sprak Reinaard en voor Joop het in de gaten had liep hij op vier poten en zwaaide uitbundig met zijn roodharige staart. De paraplu moest hij nu wel achterlaten, maar Joop merkte dat zijn glanzende vossen-huid hem beschermde tegen het natte weer. Ineens zag de mens dat het ‘beestzijn’ ook zo zijn voordelen kon hebben.

“Waar ga je heen Reinaard?” Joop was toch wel nieuwsgierig wat de plannen van zijn nieuwe vriend waren.

“Ik ben op zoek naar een lekker kippetje. Kijk, zie je daar dat boerderijtje. Daar lopen prachtige volslanke scharrelkippen. Gisteren heb ik er ook één naar binnen-gewerkt. Echt lekker mals.”

“Ik ben ook dol op kip”, sprak Joop “en... ik heb vandaag nog niets gegeten, dus als je er voor mij ook één zou kunnen vangen?”

“Maar dat kun je zelf toch? Je hebt ze voor het uitzoeken en zo moeilijk is het niet hoor. En ik zal het je voordoen”

Samen gingen ze door het weiland naar de boerderij en stopten toen ze in de buurt van het kippenhok kwamen. “Let op”, zei Reinaard “ik zal je eens laten zien hoe je een kip moet vangen. Je moet snel zijn en de kip stevig in zijn nek bijten. Aan de rechtse kant heb ik gisteren al een gat gegraven, dus zijn we zo klaar.”

Achter elkaar slopen ze op het hok af. De kippen hadden niets in de gaten. Nog niet. Zodra echter de beide vossen onder het hek naar binnen kwamen, brak de pleuris uit bij het kippenvolkje. Uit alle macht probeerden ze zich de vossen van het lijf te houden en kakelden daarbij angstaanjagend. Reinaard bleek onverschrokken en had al gauw zijn prooi te pakken. Bij Joop mislukten de eerste pogingen, maar uiteindelijk ging ook hij met een malse kippenbout het land weer in. Samen verscholen ze zich in het lange riet langs de slootkant en peuzelden hun maaltje heerlijk op. Net toen ze hun lippen en snorharen aflikten hoorden ze de boer het erf opkomen. “Wegwezen!” Riep Reinaard. “Kom op, deze kant op.” Joop holde achter zijn vriend aan. Ze sprongen over de slootjes en zochten na enkele kilometers dekking in de bosjes. Joop was dood- en doodmoe van die renpartij.

“Weet je”, sprak Joop hijgend. “Je moest mij nu toch maar weer terug toveren naar mens. Het lijkt me dat ik niet geschikt ben om als vos door het leven te gaan. Maar ik heb het zeer gewaardeerd dat je me vandaag aan een lekkere maaltijd heb geholpen.”

Reinaard ging rechtop staan, klapte met zijn voorpoten drie keer tegen elkaar en....Joop stond weer met beide benen op de grond. De echte vos zwaaide met zijn staart en liep in draf weg; Joop achterlatend in een mistige wereld.

De Treinreis

April 2005

Thema: een verhaal over ‘dromen’

Het is de hoogste tijd om op te staan. Ik moet heel gauw in Hoorn zien te komen, anders ben ik te laat op mijn werk. Snel wat eten, aankleden en ...fietsen!

Gek, er ligt sneeuw en het is toch hartje zomer? Hoe kan dat? En de weg is ook al niet meer de weg die er gisteren nog lag. Het lijkt eerder een landpad. Dat zal niet gemakkelijk zijn om over een glibberig pad naar het station te fietsen. Flink doortrappen Henk, anders kom je te laat.

Ik ben nog maar net opgestapt of daar ga ik al onderuit. Het stuur van de fiets is helemaal verbogen. Even terugbuigen en verder maar weer. Na enkele kilometers weer een val. Nu de andere kant op. Het stuur staat helemaal krom. Wanneer ik het nu terugbuig breekt het af. Ik moet verder met een fiets zonder stuur en probeer de stuurpen goed vast te houden. Doodmoe word ik ervan.

Eindelijk in Hoorn. Of is het Purmerend. Die stations lijken ook zoveel op elkaar. Ik breng de fiets naar de stalling en vraag de stallinghouder of hij in de loop van de dag voor een nieuw stuur kan zorgen. Gauw naar het perron. Er gaat net een trein weg. Ik ren er nog achteraan maar kan hem niet meer inhalen. Als ik terugloop zie ik een volgende trein aankomen, maar die stopt niet en gaat het station voorbij. Er staan inmiddels meer mensen op het perron en ik vraag of er nog een trein komt. “Ja hoor”, zegt iemand “de trein naar Rotterdam komt zo.”

“Maar ik wil helemaal niet naar Rotterdam. Ik moet naar Amsterdam. Ik moet naar mijn werk. Er zijn afspraken en ik ben al veel te laat door die sneeuw.”

“Er ligt helemaal geen sneeuw”, zegt een mevrouw.

“Ja, hoor”, zeg ik “in Berkhout wel.”

Eindelijk. Er komt een trein. “Gaat deze naar Amsterdam?” De conducteur wijst naar een bordje waar Rotterdam op staat. “Ik moet naar Amsterdam” zeg ik in hevige paniek. Ik moet op tijd op mijn werk zijn.”

“Stapt u nu maar in het komt best goed” zegt de conducteur.

Als ik langs de trein loop zie ik Astrid van de inkoop ook zitten. Ze zwaait naar

me. Nog net op tijd stap ik in. De trein is hartstikke vol. Ook in het gangpad staan allemaal mensen. Waar is Astrid nou toch. Net zat ze bij het eerste raam. Nu zit daar een ander. Hier snap ik helemaal niets van. Heel luid roep ik: "Astrid, Astrid, waar ben je?" Maar ik krijg geen antwoord.

Door mijn armen breed te maken probeer ik verder te gaan, maar de mensen houden mij tegen.

"U mag niet verder, want dat is te gevaarlijk. Je hebt dan kans dat het wielstel aan de voorkant het niet houdt."

"Maar ik zoek Astrid", zeg ik tegen een man. "Er zit geen Astrid in de trein", zegt de man terug.

"Maar ik heb haar net gezien, hoe kan dat nou? "

"Dan is ze net uitgestapt" zegt de man weer.

"Wilt u dan vragen of de trein stopt, want dan moet ik er ook uit."

De man is zo weer verdwenen, maar de trein stopt niet.

"Het volgende station is Amersfoort" hoor ik door de intercom.

Amersfoort???? Hoe kan dat nou? Heb ik daar soms een bespreking? Maar met wie?

Ik weet me geen raad. Wat moet ik nou in vredesnaam in Amersfoort? Ja, Gerard woont er, en Lies. Maar die heb ik al jaren niet meer gezien. Ik weet hun adres niet eens.

Ik worstel me terug door de mensenmassa naar de dubbele deur en druk op de knop om die te openen. De deur gaat echter niet open. "U kunt niet zomaar uit een rijdende trein stappen" zegt iemand.

"Ik heb niets in Amersfoort te zoeken en Astrid is ook al uitgestapt" zeg ik.

Plotseling zijn de mensen om mij heen verdwenen. Ik kijk in het gangpad en zie dat de hele trein leeg is. Alleen zelf kan ik er niet uit. Het zweet breekt me aan alle kanten uit en schreeuw het uit van angst.

Dan voel ik een zachte handdruk op mijn voorhoofd en hoor mijn vrouw zeggen:

"Die Astrid waar je het net over had, ken ik die ergens van?"

Vak G5

April 2005

Thema: Een misdaadverhaal

De deur van de corridor slaat dicht. Pedro moet nog even wachten voor hij verder kan lopen. Eerst moet de bewaker de deur op slot doen en dan gaan ze naar de gemeenschappelijke cel. De handen geboid en een zware ketting om de enkels zorgen voor een totale overgave van zijn wilskracht. Het liefst zou Pedro de cipier neerslaan, de deur openen en de benen nemen. Vier jaar zat hij hier al. Met twaalf man in een hok van 20 m². Geen enkele privacy en dagelijks de doodsverachting

doorstaan van zijn medegevangenen. Hij heeft gevraagd om zijn laatste jaar in een andere gevangenis te mogen doorbrengen, maar het verzoek is afgewezen.

“De gevangenis in São Paulo zitten vol, tjokvol” had de rechter gezegd. “Hier in deze stad wordt iedere twee minuten een kind geboren en iedere minuut een moord gepleegd en het maakt dus niet uit waar je zit. Overal zijn moordenaars!”

“Maar ik ben geen moordenaar!”

“Je mag van geluk spreken dat je straf maar vijf jaar is. De meeste zitten voor meer dan 20 jaar vast. Jij kunt je leven volgend jaar misschien weer oppakken. Denk daar eens aan.”

Pedro zoekt een plekje in de hoek van de cel zover mogelijk verwijderd van het gat in de grond dat als toilet diende. Hij denkt aan zijn vriendin Alice en de kinderen. Over twee weken komen ze samen met zijn moeder misschien op bezoek. Hij zal hen vragen, nee niet vragen, maar dwingen geld te regelen om de rechter om te kopen. Corruptie is immers een veel voorkomend verschijnsel in Brazilië en voor een paar duizend real zullen ze voor hem best naar een andere plek willen kijken.

Het is de laatste woensdag van de maand. De dag van de bezoekenregeling. Honderden mensen komen naar het centrale plein van de gevangenis en nemen plaats in het vak vanwaar ze straks onder begeleiding naar de betreffende vleugel gaan.

Alice staat in vak G5. Haar kinderen zijn niet mee en haar schoonmoeder evenmin. De bewakers, bewapend met stenguns, houden de bewegingen van de mensen in de gaten. Hoewel ze in deze stad van zo'n 20 miljoen inwoners toch wel wat gewend zijn kijken ze vooral naar Alice. Een strak topje, veel te klein voor haar omvangrijke boezem; een veel te kort rokje voor al die hunkerende schurken, en die kleuren..... Alles schreeuwt bij haar om aandacht. Maar ook meisjes van veertien, vijftien jaar hebben hier al een ultieme bevalligheid. São Paulo, een stad waar je aangenamer met de liefde leeft, maar waar je ook gemakkelijker aan de liefde sterft.

Eindelijk zijn ze aan de beurt om naar binnen te gaan. Met kleine groepjes worden ze toegelaten in de ontmoetingsruimte van het cellencomplex. Daar ziet ze Pedro. Hij staat achter zware ijzeren tralies op een meter afstand. Dichterbij kan niet. Het contact is koel en bijna zonder emotie.

Als Pedro over het geld begint zegt Alice meteen dat ze daar geen mogelijkheid voor heeft. 's Avonds heeft ze een baantje als uitbeenster bij een vleesfabriek aan de rand van de stad. De verdienste zijn net genoeg om haar en de kinderen in leven te houden. Ze verwijt hem dat hij hen zo in de steek heeft gelaten. En dat allemaal voor cocaïne.

“Je had beter kunnen gaan werken dan je met die drugs bezig te houden. Je hebt toen al ons geld er door gejaagd, met als gevolg dat ik nu in een smerige favela zit. Geslagen heb je me omdat ik niet met genoeg reals thuiskwam en nu wil je weer geld. Ik kan dat niet opbrengen!”

“Vraag het dan aan mijn moeder. Zij kan vast wel iets regelen.”

Alice trok haar wenkbrauwen op, maar beloofde het te doen.

Hun liefde voor elkaar is al lang over. De vernederingen die Alice moest ondergaan lopen als een rode draad door hun leven. Zelfs toen de politie Pedro kwam halen schoof hij de schuld nog in haar schoenen. Ze weet, dat zodra hij vrij komt hetzelfde leventje voor haar weer te wachten staat. Ze is zich daarop aan het voorbereiden. Een uitbeenmes heeft ze al onder haar matras liggen.....

Het Vleesmes

Mei 2005

thema: misdaadverhaal

Het liet haar maar niet los. Hoe was het toch zo ver gekomen.

Aanvankelijk hadden ze een goede relatie. Pedro verkocht verse ananas op het strand van Rio de Janeiro en zij kon wat geld verdienen bij één van de sambagroepen in de stad. In de repetitieruimte danste, schudde, zwipte en golfde ze gepassioneerd mee op het ritme van de trommelaars. Ze woonden bij haar moeder in een eenvoudige woning. Nee, het was weliswaar geen vetpot, maar ze konden zich in ieder geval redelijk redden. En de samba was haar leven!

Dan volgde de verhuizing naar São Paulo, achteraf de stad van de schaamteloze schobbejakken. Pedro was in contact gekomen met iemand die hem betere vooruitzichten beloofde en een zelfstandige bewoning. Een zekere Riquerdo zou ze op 1 maart om 15.00 uur bij het station opwachten. Ze hadden hun schamele bezittingen opgeladen op een pick-up en waren naar de grootste stad van Brazilië gereden. Toen ze arriveerden was Riquerdo er niet en het opgegeven telefoonnummer bleek niet te kloppen.

De ellende van die eerste dagen zag ze nog voor haar. Toch was er iemand die hen aan een vervallen woninkje in de favelja hielp. Als tegenprestatie moest Pedro voor hem allerlei klusjes doen en werkte daarnaast als schoenpoetser, pindaslijter en lotenverkoper.

Zelf wist Alice een baantje te vinden in een grote vleesfabriek. Het leek ze te gaan lukken om iets op te bouwen, maar haar relatie met Pedro liep behoorlijke averij op. Dagen bleef hij weg zonder dat ze wist waar hij uithing. Hij had steeds meer geld nodig en het was haar niet altijd duidelijk waar hij dat voor gebruikte. Op den duur vertrouwde ze hem niet meer, waardoor grote ruzies ontstonden, dikwijls gevolgd door een pak slaag.

Enkele jaren later raakte Pedro aan de drugs. Handelde wat in het centrum van de stad en bracht het spul rond op bestelling in de krochten en steegjes die als een ritselend labyrint door São Paulo liepen. Ze waarschuwde hem dat dit op één of andere dag fout zou aflopen. Pedro trok dan zijn wenkbrouwen op en luisterde verder niet naar haar.

Op de vleesfabriek liet ze wel eens iets los tegen Alfredo, de afdelingschef. Hij

zorgde ervoor dat ze onregelmatige werktijden kon krijgen waardoor haar inkomen verbeterde. Voor Pedro bleef dat een geheim, zodat ze zelf ook over wat geld kon beschikken.

Alfredo stelde zich meer en meer op als haar beschermer en voor Alice het in de gaten kreeg begon ze steeds afhankelijker van hem te worden.

Toen Pedro op zekere dag door de politie opgepakt werd was Alfredo haar enige houvast. Hun vriendschap bleef niet zonder gevolgen en toen ze het Pedro vertelde had hij haar de huid vol gescholden. En daar zou het niet bij blijven.

Alice wist zich aanvankelijk geen raad, maar Alfredo stelde haar gerust en zei dat alles op een gegeven moment weer goed zou komen.

Ze betwijfelde dit en had daarom uit voorzorg een vleesmes uit de slagerij mee genomen.

Maar of Alice over een jaar ooit in staat zal zijn dit mes echt te gebruiken?

Een Dieet

Mei 2005

Thema: eten en drinken

“Neem een paar blikken biscuitjes mee als je in de stad bent”.

“Man, ik geef helemaal niets om biscuit”.

“Je zou het nodig kunnen hebben voor die arme arbeiders op de fabriek en het is ook gemakkelijk als je eens iets extra's van ze gedaan wilt hebben”.

Mijn chef maakt zich zorgen over het verloop van mijn missie en dus stel ik hem gerust.

“En nog wat” gaat hij door. “Hoewel ik weet dat je enige ervaring hebt. Ze kunnen 's nachts nog wel eens opdringerig zijn. Kloppen ze op je kamerdeur en dan staat daar ineens een jonge vrouw met een tros bananen in haar hand. Vraagt ze of ze met jou een banaantje mag eten”.

Ik kijk hem verbaasd aan en zeg dat er hele andere problemen te verwachten zijn.

“Nou ja, ik moet je waarschuwen. Ik hoop dat je stevig in je schoenen staat”.

Tijdens de vlucht heb ik er over nagedacht om toch maar wat blikken biscuitjes te kopen voor ik afreis naar dat godvergeten oord. Vijf weken zijn er uitgetrokken om proeven in dit afgelegen gebied te doen met de hoop dat de concurrentie hier niet achter komt. Het proces is zorgvuldig voorbereid en de fabriek heeft ons zijn medewerking toegezegd. Toch blijft de uitvoering altijd weer een spannend gebeuren.

Na een paar dagen geacclimatiseerd te hebben in een vijf sterren hotel reis ik af. De chauffeur geeft al direct aan dat de reistijd langer zal duren dan de geplande zes uur. De regentijd mag dan wel zogenaamd voorbij zijn. Hier is daar niets van

te merken. We zullen te maken krijgen met wateroverlast en op sommige stukken stapvoets moeten rijden om grote kuilen in het weggedeelte te ontlopen. Ik zie het landschap veranderen. Eerst wisselen de plantages voor palmolie, rubber en cacao elkaar af. Daarna de rijstvelden, waar het water hoger staat dan normaal. De greppels langs de weg zijn niet meer te onderscheiden. Hoe verder we komen hoe hoger het water. Hier kun je je in de droge tijd voeden aan een ongekende schoonheid, maar in tijden als deze verzuipen van ellende. De chauffeur geeft aan dat we hier ergens in het laagste gedeelte zitten. Overal is nu water om ons heen. Nergens zie ik overigens enige paniek. De mensen zijn gewend om barrevoets door het water te waden. De mensen zijn ook gewend dat het water door hun schamele hut stroomt. En ze zijn er zeker aan gewend dat dit ritueel enkele keren per jaar terugkomt.

Het is al donker als we met een paar uur vertraging het fabrieksterrein bereiken. In deze omgeving zijn de wegen niet van verlichting voorzien. De duisternis is alom en de regen maakt alles triester. Plotseling staan we voor een hek. Er komt iemand op ons af. Het moet de wacht zijn. Slechts het wit van zijn ogen en tanden zijn voor mij zichtbaar. De chauffeur opent het raam en dan worden we door een zaklantaarn beschenen. Ze spreken samen in het maleis en ik wacht rustig af. We mogen naar binnen want het hek wordt geopend. De wacht, gewapend met een drietand leidt ons naar het huis van de administrateur. Eindelijk ben ik waar ik moet zijn: Limabuluh. Als ik op mijn kamer in het gastenverblijf ben val ik spoedig als een blok in slaap.

De volgende morgen word ik niet gewekt, dus sta ik op als het mij uitkomt. Ergens ontwaar ik een keukentafel waar kennelijk het ontbijt voor me is neergezet. Een paar sneden wit-brood, marmelade, een kommetje droge rijst en een schaal waar twee uitgedroogde vissen op liggen. De kop is er niet eens afgehaald en de bek staat wijd open. Hun uitpuilende ogen lijken mij aan te staren en de angstige blik zegt meer over hun einde dan over mijn begin. Ze blijven dan ook onaangeeroerd en voor ik er erg in heb zit ik aan de biscuit. De dag verloopt met kennismaken, rondkijken en theedrinken. Ik merk al gauw dat ik hier nog weinig kan uitvoeren. Het fruit waar ik het van moet hebben voor mijn proefnemingen ligt nog rottend op de plantage. Door de wateroverlast kunnen de lorries de fabriek niet bereiken. En de bedrijfsleider heeft mij al gezegd dat ik de eerste week niets kan doen.

Het avondeten is iets uitgebreider dan het ontbijt. Een kom koude soep is extra en de rijst is zowaar voorzien van een pittig sausje en wat groente dat op spinazie lijkt. Wie dit regelt is mij niet duidelijk. In de tropen gaan vele dingen ongezien en ongehoord. In een kleine mandibak staan flessen Heineken. Bier is er genoeg. Helemaal ontbreekt het fruit en dat vind ik voorlopig nog het ergste. De volgende dag geef ik mijn gastheer voorzichtig een hint. Hij zal er iets aan doen. Zegt ie! En inderdaad, de volgende dag ligt er carambola, een paar ramboetans en een stuk

van een verse durian; de onovertroffen stinkvrucht. Als deze naast je ontbijt ligt heb je al helemaal geen trek meer en vrees je eerder een totale uitval van je wenkbrauwen. Ik moet wat en eet met een dichtgeknepen neus het witte vrucht vlees.

Gelukkig heb ik het zo geregeld dat ik de weekends naar Tanjungbalai ga. Een plaats die in een halve dag te bereiken is en waar ook een redelijk hotel moet zijn. Tegen de bedrijfsleider opper ik het idee om dat deze week maar iets eerder te doen. Mijn onderzoek is voorlopig toch niet aan de orde. Hij stelt me echter teleur omdat, ook alweer door de grote wateroverlast, deze plaats even niet te bereiken is. Dus wordt het voor een langere tijd een dieet van rijst, droge vis en biscuitjes.

Op een nacht wordt er op mijn kamerdeur geklopt. Even weet ik niet wat ik moet doen. Ik denk aan de goede raad die mijn chef voor het vertrek gaf en wacht af. Dat zal toch niet die bananenvrouw zijn? Na een tijdje weer een paar kloppen op de deur. Dan kom ik onder mijn klamboe vandaan, schiet een kamerjas aan en doe de deur een klein stukje open. Ik schrik me rot...het is de wacht met zijn zaklantaarn en de drietand. Hij vraagt of ik de ramen van mijn kamer wil sluiten en de houten raamluiken ook dicht wil doen. Er is onweer op komst en de buien kunnen gepaard gaan met harde windstoten. Hij waakt over mijn veiligheid! Nadat ik van de schrik ben bekomen denk ik aan Holland. Het is november. Winter-tijd. Ze zullen daar wel aan de hutspot of erwtensoep zitten.

Eieren te koop

Juni 2005

Thema: Proef eens aan FronTAAL

De kippen komen mij al kakelend tegemoet als ik het erf van de vervallen boerderij oprijd. Een mooie haan laat duidelijk merken dat hij de baas is over het kippenvolkje. De deur doe ik maar snel dicht, want voor je het weet zit er een kip in de auto en dan is de vraag: hoe krijg ik die er weer uit.

Als ik naar de voordeur wandel hoor ik ook nog een schaap in het afgeschermd voortuintje blaten. Gras staat daar niet meer, dus zal het arme dier wel bijgevoerd worden met keukenafval.

Eerst maar eens kijken of de voordeur een bel heeft. Ja, die is er; maar of deze ook functioneert wordt mij niet duidelijk. Overigens heb ik in het eerste telefoongesprek al gemerkt dat Kees enigszins doof is.

Er komt niemand. Dan maar achterom. Hier en daar staat een deur gedeeltelijk of geheel open. Het zijn donkere gaten en er ligt veel rommel. Ik zie er gereedschap liggen dat in vroegere tijden op de boerderij werd gebruikt. Niet erg aantrekkelijk om daar naar binnen te gaan. Dus toch maar weer terug naar de voorkant.

Ik druk nogmaals op de bel en als er dan weer niemand komt ben ik zo brutaal om

de deur zelf maar te openen. Bij binnenkomst waan ik me in een interieur van de jaren dertig uit de vorige eeuw. Ik herinner me bijvoorbeeld het meubilair van mijn ouders net na de oorlog. Dat was naar mijn gevoel nog een stuk moderner. Dan hoor ik dat er een wc wordt doorgetrokken en komt Kees tevoorschijn. Hij veegt drie keer met zijn rechterwijsvinger langs de onderkant van zijn neus en geeft mij een hand.

“Hallo. Je hebt me gebeld op 23 mei, ‘s avonds om half acht”.

Ik kijk hem verbaasd aan. “Dat is al een tijdje geleden. Dat je dat nog hebt onthouden”.

“Ja, dat is een tik van me. Ik schrijf niks op maar onthoudt graag data en andere getallen”.

“O, nou, met mij is het juist andersom. Ik kan niets onthouden en moet dus alles opschrijven”.

“Kom even binnen dan zal ik straks de eieren voor je in een doos doen. Ze kosten 8 cent per stuk”.

Hij vertelt dat hij nooit getrouwd is geweest en eigenlijk zijn hele leven al in deze boerderij heeft gewoond, samen met zijn broer Klaas. Deze is vorig jaar overleden en nu is Kees dus alleen. Een goedlachse boer in een Noord-Hollandse polder.

Ik probeer wat familiegegevens los te peuteren omdat we dezelfde achternaam hebben en hoop dat hij ergens nog een schoendoos met gegevens heeft liggen. Nee er wordt niets bewaard. “Maar ik weet de geboorte-, trouw- en overlijdensdata van mijn familie wel uit mijn hoofd” zegt ie. Eigenlijk heb ik daar niet veel vertrouwen in, maar als er niets anders is, laat ik dat maar over mij heenkomen. En zo begint Kees alle familiegegevens op te rakelen.

Als ik vraag of hij misschien nog een foto van zijn ouders heeft, wijst hij naar een fotolijstje aan de wand. Het is zo vergeeld dat ik daar niets van kan herkennen.

Zijn ouders hebben in 1920 de huidige boerderij betrokken. Ze kwamen uit Friesland. De grootouders van Kees hadden daar een boerderij van de kerk. Maar omdat vader hervormd was en moeder gereformeerd, konden zij daar niet blijven. Het mocht niet van de kerk. Wat een trammelant! Kees heeft ook nog twee zussen. Na de dood van zijn ouders kregen de jongens de boerderij en de meiden het geld. “Kijk eens hoe mooi ik hier woon. Ik zou niet met ze willen ruilen” zegt hij lachend. Ik kijk hem toch een beetje ongelovig aan, maar misschien heeft hij wel gelijk.

Kees, al dik in de zeventig, mag graag vertellen en af en toe schatert hij het uit van het lachen. Zijn gebit klappert dan in zijn mond. Op een gegeven moment haalt hij het eruit. “Overdag doe ik dit niet graag maar er is nu iets wat me irriteert. En ‘s nachts leg ik het ergens op een kastje”.

Ik kijk verwonderlijk naar zijn prothese, waar de draadjes zuurkool nog tussen de tanden zitten. Als de irritatie ontdekt is veegt hij het met zijn duim weg en stopt het gebit weer in zijn mond. “Opgelost”.

Dan worden de eieren in een doos gedaan en neem ik afscheid.

Toen ik thuis kwam heb ik eerst mijn handen maar even gewassen en daarna een aantal van zijn gegevens gecontroleerd. De data die hij mij gegeven heeft komen inderdaad overeen met de gegevens die in mijn bestand staan. Kees is geen man om aan FronTAAL te proeven maar wel een merkwaardige kerel.

Een bokkie kopen

September 2005
thema: Markt

“Het is warm vandaag buurman” zegt Kees, die over het balkonhek een praatje met hem maakt.

“Ja, pinksterdrie is dikwijls een mooie zomerdag. Er zullen wel weer veel Zaankanters een bokkie komen kopen”, antwoordt Arie. “Ik denk dat ik straks maar even op de Koemarkt ga kijken”.

“Daar zie je vast meer dan hier op het plein. Het lijkt wel of iedereen met vakantie is. Eigenlijk moet ik de box beneden opruimen, maar met deze warmte heb ik daar nog geen puf in. Ik wacht nog wel een paar dagen” zegt Kees, terwijl hij een flesje bier omhoog houdt als teken voor een gemakkelijke dag.

“Als je dan maar niet te lang wacht, want over een paar weken komt de kolenboer langs om de wintervoorraad te brengen” roept de vrouw van Kees uit de keuken.

“Waarom komt die man al zo vroeg in het seizoen, Greet?”

“Omdat het nu voordeliger is en jij je vakantiegeld hebt ontvangen.

Ook de bouw aan de overkant van de spoorlijn ligt vandaag stil. Daar verschijnt een nieuwe wijk die Wheermolen gaat heten. Zes grote flats van wel tien verdiepingen hoog verrijzen in een landschap waar voorheen koeien en schapen liepen. Purmerend moet een grote stad worden en in korte tijd worden duizenden woningen uit de grond gestampt. Van 10 000 inwoners nu in 1960 naar 25 000 in 1970. Purmerend dient als overloopgemeente van Amsterdam. Mensen kunnen wel in Amsterdam werken maar zijn gedwongen in Purmerend te wonen. Ondernemers spelen daar handig op in. Ze komen met aanbiedingen die je sneller doen besluiten bepaalde aankopen te doen.

De Nieuwe Noordhollandse Courant, waar grote advertenties in verschijnen, mag in de volksmond dan nog wel het ‘Suffertje’ genoemd worden omdat deze drie dagen per week verschijnt, binnenkort zal die krant over gaan naar een dagelijkse uitgave. Alles wordt meer. Alles wordt groter. Purmerend gaat van een dromerig stadje over naar een dynamische en welvarende stad.

Terwijl Kees zo op zijn balkon al mijmerend naar de overkant tuurt, hoort hij aan de andere kant van het plein een muziekkorps spelen.

“Weet jij wat er aan de hand is Arie? Ik hoor muziek”. Ze verplaatsen zich naar de

voorkant van hun flat en gaan daar op het balkon staan. Meerdere mensen uit de buurt volgen hun voorbeeld en kijken verbaasd om zich heen.

“Hier gebeurt nooit iets en nu komt er zowaar een heel muziekkorps het plein opmarcheren. Greet kom kijken. Laat die afwas maar staan. Er gaat wat gebeuren!”

De vrouwen van beide mannen spoeden zich nu ook naar het voorbalkon.

Als het muziekkorps de bocht van de weg volgt zien ze daarachter een grote vrachtwagen rijden. De hele stoet komt nu recht op de flat van Kees en Arie af. De mannen kijken elkaar aan, kijken naar hun vrouwen, hun burens, en vragen zich allen af wat dit te betekenen heeft. Voorlopig staan hun gezichten vol verbazing.

Pal voor de ingang van hun flat blijft het muziekkorps staan en spelen ze nog een vrolijke mars.

“Iemand is vast zoveel jaar getrouwd” zegt de vrouw van Arie. “Kijk een man gaat aanbellen”.

“Ze bellen bij ons Kees” zegt Greet. “Ze bellen bij jou Kees” roept Arie. “Ze staan bij Kees en Greet voor de deur” roepen de burens. De hele buurt raakt er opgewonden van.

Een man met een document en een megafoon stapt uit de vrachtauto. Even verderop staat iemand met een aantekeningenboekje en een fototoestel om zijn nek geduldig te wachten.

De megafoon wordt omhoog gericht en de man begint te spreken.

“Dames en heren, namens de gegoede burgerij van de gemeente Purmerend, de burgemeester en zijn wethouders, het marktbestuur en de middenstand, en zeker niet in de laatste plaats de Nieuwe Noordhollandse Courant heb ik het genoegen u mee te delen dat de familie Van Kooten verwinnaar is geworden van de onlangs gehouden prijsvraag. Mag ik deze familie verzoeken naar beneden te komen om de prijs in ontvangst te nemen, en ondertussen zal het muziekkorps nog een mooie mars voor u ten gehore brengen”.

Als Kees en Greet naar beneden gaan, begint bij hen een lichtje te branden. “Jij hebt toch laatst die bon ingevuld van de krant” zegt Greet tegen Kees. “Weet je nog wat je ermee kon winnen?”

“Nee, niet precies. Ik dacht van een paardenworst en een doos bokkenpoten. We zullen wel zien”.

Ze doen de voordeur open en meteen gaat de flitser van de fotograaf.

“U heeft de hoofdprijs van onze krantenactie gewonnen. Een mooie witte bok, geschonken door het comité Marktstad. Kaakie is zijn naam”.

Greet staat al meteen met de bok in haar armen op de foto en de journalist maakt een praatje met Kees. Buurtgenoten zijn inmiddels dichterbij gekomen en feliciteren de prijswinnaars.

De muziekkapel marcheert het plein af en de mannen van de vrachtauto zwaaien

nog even vrolijk naar de mensen.

Arie geeft zijn buurvrouw een dikke kus. “Gefeliciteerd buurvrouw en waar ga je nu met die bok naartoe?”

“Ja, daar heb ik nog niet aan gedacht. We zullen hem maar even op het veldje voor de flat zetten. Daar is voldoende gras”.

“En vannacht dan?”

“Daar heb ik ook een oplossing voor” zegt Kees. “Het kolenhok in de box is leeg”.

“Als dat beest zich maar rustig houdt, buurman” zegt een ander.

De volgende dag werd Kaakie al snel uit zijn hok gehaald. Het witte bokje was inmiddels zwart geworden van het nog aanwezige kolengruis. Buren hadden die nacht slecht geslapen, want het dier mekkerde onophoudelijk. Dit kon zo niet langer. Greet en Kees hebben daarom maar gauw één van hun kennissen gebeld en gevraagd of ze de bok op het erf van hun kleine boerderij mochten plaatsen. Dat was goed. Met hun volkswagen, een kever, hebben ze Kaakie naar het boerderijtje gebracht. Nog weken stonk het in de auto van bokkenpis.

Jeugdherinneringen

Oktober 2005

Thema: jeugdherinneringen

“Wat weet jij je nog te herinneren van je jeugd”. Ik vroeg het aan mijn vrouw. Ze dacht na en schudde even later met haar hoofd. “Nee, niet veel moet ik je bekennen. Ik heb gespeeld op het Amstelveld en ik moest op de Prinsengracht altijd op zondag naar de kerk”.

Ik vroeg het aan mijn zuster. Zij mag dan twaalf jaar ouder zijn, maar heeft nog een heldere geest. Ze dacht ook na. Haar ogen werden groter, haar lippen krompen samen. Toen zei ze: “Joh, mijn jeugd. Dat is zo lang geleden. Ik weet nog dat ik naar de huishoudschool ben gegaan in Alkmaar”.

“Nee”, zeg ik “dat bedoel ik niet. Van je jongste jeugd. Toen je nog niet eens op school zat”.

Langzaam kwam een herinnering boven drijven. “Ja, de Lagere School in Langweer”.

Toen vroeg ik het aan mijzelf en ging terug in de tijd.

Het was een warme vrijdagavond in oktober 1960, de éénentwintigste. Ik was toen reeds 26 maar ik moet tenslotte ergens beginnen. Vergeleken met mijn leeftijd nu, is dat toch al heel lang geleden. Ook dat is jeugd.

Die avond had ik voor het eerst in mijn leven een glaasje cognac gedronken. Maar later op de avond kreeg ik buikpijn. ‘Ja, dat komt er van als je alcohol drinkt’, zult u zeggen. Maar... één glaasje???

De buikpijn werd zo hevig dat ik 's nachts een dokter moest waarschuwen. Hij gaf mij pillen en zowaar het zakte af. Maar op zaterdag begon de ellende opnieuw. Weer een dienstdoende arts gebeld. Hij onderzocht mij en vond dat ik best nog even voort kon tot maandagmorgen. Dan moest ik maar bij mijn eigen huisarts langs gaan.

Ik ging er krimpand van de pijn heen en lag binnen het uur in het ziekenhuis voor een blinde darmoperatie. De chirurg zei nog: "u had niet veel later moeten komen". Ieder jaar op 21 oktober voel ik nog steeds een hevige pijn in mijn buik. En cognac heb ik daarna nooit meer gedronken.

Ik ga verder terug, want hoe langer ik erover nadenk, hoe meer ik mij herinner. En deze herinnering stond jaren gebrand op mijn netvlies. De tiende mei 1940. het uitbreken van Wereld Oorlog II. Zes jaar was ik toen. Veel mensen hebben dat meegemaakt. Niets bijzonders zult u zeggen. Voor mij wel. Wij woonden in de Egmondermeer, zo halverwege Alkmaar en Egmond aan den Hoef in een eenvoudig werkmanshuisje naast een boerderij.

In de vroege morgen hoorden wij de bommenwerpers uit de richting van Bergen over ons komen. We hadden dekking gezocht in een kelder van die boerderij. Toen de eerste bommen vielen vond men dat te gevaarlijk. Als er wat gebeurde zaten wij immers als ratten in de val. Wij besloten aan de achterkant van de boerderij het naderende onheil af te wachten. Niet lang daarna zagen we de bommen naar beneden komen. Dicht om ons heen werd alles duister van rook en aarde. "Rennen, Rennen" werd er geschreeuwd. "Naar de voorkant". Dicht bij elkaar spoedden we ons naar de andere kant van de boerderij. Gegil, gedonder, rook, vuur, vergezeld ons naar een sloot, waar we in de wallenkant enige dekking zochten. Het heeft hoogstens een minuut geduurd, toen lag alles in puin. Niemand raakte gewond, o, wonder. Veel later werden de bomkraters geteld. Minstens vijftig!

Ik ga nog een stapje verder terug. Een foto herinnert mij eraan dat ik als speelgoed een kar heb gehad. Gewoon een klein bakje met vier wieltjes. Trots, alsof het een Rolls Royce is, sta ik met dat ding op de foto. Dit zou ik toch moeten weten. Schijn bedriegt. Ik weet echt niet dat ik met dat karretje heb gespeeld, terwijl die foto eigenlijk mijn handelsmerk is geworden.

Het wordt tijd voor mijn allervroegste herinnering. Nee, de precieze dag weet ik niet. En ook de datum niet, maar ik schat dat het gebeurde op driejarige leeftijd. Kan dat niet? Zei mijn zuster ook. "Ja hoor" zei ik. "Ik kan dat wel!"

En toeval of niet: deze week lees ik in een blad dat een Groningse hoogleraar en psycholoog, Douwe Draaisma, heeft onderzocht dat de vroegste herinneringen inderdaad bij drie, vier jaar beginnen. Ik zit goed.

Maar wat gebeurde er met mij. Ik heb toen mijn been gebroken. Zomaar. Het brak spontaan.

Gedurende zes weken heb ik in Alkmaar in het ziekenhuis gelegen. Been omhoog, pen door de enkel en de draad liep via een katrol naar een gewichtsblok. De pijn

kan ik me niet herinneren, maar ik heb vreselijk gehuild wanneer mijn moeder na het ziekenhuisbezoek weer wegging. Het hele ziekenhuis heb ik bij elkaar geschreeuwd. Niet te geloven!

En als ik nu een ziekenhuis binnenkom en ik hoor daar een kind huilen, zie ik het beeld van toen weer voor mij. Dan heb ik de neiging om flink mee te schreeuwen. Ja, nu nog!

Herinneringen. Soms kun je ze maar beter niet hebben. Ik moet toch maar eens naar die psycholoog.

De Pechvogel

November 2005

Thema: ketting

“Schiet je op? Straks kom je nog te laat voor die schrijfcursus.”

“Ja, ik ga. Ik pak de sportfiets, dan gaat het sneller.”

“Doe dan wel de broekspijp in je sokken. Het is net een nieuwe broek. Ik snap niet waarom jij die juist vandaag aan moet.”

“Ach, je weet, het zijn daar bijna allemaal dames en die nemen een enkele man goed op”.

Snel pak ik mijn fiets uit de schuur, doe mijn schrijfspullen in een rugzak, de broekspijp in mijn sok en fiets als de wiedeweerga naar Wherelant. Bij de oversteek van de Overlanderstraat gaat het bijna mis. Een auto rijdt veel te snel en schept mij net niet van de weg. Met veel getoeter vervolgt ook hij zijn weg. Op de Purmerdijk heb ik de harde wind tegen, dus schakel ik naar een kleinere versnelling. Nog even een inspanning voor de brug en dan gaat het gemakkelijk naar beneden. Precies op tijd ben ik bij het kunstenaarscentrum. Er is ergens nog een plaatsje vrij in het fietsenrek en zet mijn fiets daar op slot. Hijgend val ik het lokaal binnen waar iedereen al klaar zit voor de les ‘korte verhalen schrijven’.

Het is een gezellige ochtend met gebak van Roderiek omdat hij jarig is geweest. Iedereen wil weer graag zijn, of haar, verhaal voorlezen. Er is slechts weinig tijd voor het geven van schrijftips. Ook een inschrijfoefening is deze keer niet aan de orde. Er zijn een paar verhalen bij die er voor mij uitspringen. Stiekum denk ik: ‘kon ik ook maar zo goed schrijven’. Maar misschien komt het nog. Blijven oefenen Henk.

Door de grote groep wordt het wat later, dus zo gauw het afgelopen is spoed ik mij naar huis. We moeten na de lunch nog snel ergens heen.

Bij het fietsenrek gaat het echter mis. Terwijl ik aan het slot zit te rommelen, komt

de mouw van mijn jack in aanraking met de ketting. Zwarte olievlekken op een licht jack. Erger kan niet. Uit het fietstasje, dat onder mijn zadel hangt, haal ik een doekje tevoorschijn en probeer het te verwijderen. Het wordt alleen maar erger. Ook mijn handen zitten inmiddels onder de olie. Nou ja, thuis maar schoonmaken! Na een paar honderd meter denk ik ineens aan mijn broekspijpen. Te laat! De rechter broekspijp zit er ook al onder. Ik stap toch maar af en prop de pijpen in mijn sokken. Dat heb je ervan als je net de ketting hebt gesmeerd. Maar hoe vertel ik het mijn vrouw? Die zal razend zijn.

Stilletjes sluip ik de schuur in, in de hoop dat daar ergens nog wat terpentijn staat. Ik heb geluk. Met een schone doek en veel 'peut' verwijder ik de vlekken uit mijn jack en de broekspijp. Dan mijn handen nog en warempel; het ziet er goed uit. Zo kan ik binnenkomen.

Els heeft de tafel al gedekt en staat in de keuken mij op te wachten. Als ik voor haar sta haalt zij haar neus een paar keer op, kijkt mij ernstig aan en zegt dan: "ik dacht dat jij naar de schrijfcursus zou gaan?"

Sinterklaas

November 2005

Thema: Sinterklaas

Het huisje met een bruggetje over het water staat er nog steeds en wordt nog bewoond ook. Ik heb er gewoond tot de Tweede Wereldoorlog uitbrak. Een werkmanshuisje, want mijn vader was een simpele boerenarbeider. Hij kreeg in ruil voor zijn werkzaamheden onder meer een gratis huisvesting. In de jaren dat ik nog wat verwachten kon van Sinterklaas woonde ik daar alleen met mijn ouders. Broers en zusters waren toen allang de deur uit.

Een huisje met een plee boven de sloot ergens achter in de tuin. Dikwijls moest je je een weg banen door de brandnetels om je behoefte te doen. In de winter met jas en al.

Een boer en zijn arbeider waren hun hele leven zuinig en zelfs als ik nu nog wel eens langs het huisje fiets straalt die zuinigheid er nóg van af.

Ik herinner me hoe donker het altijd in de Egmondermeer was. Buiten de steden was die donkerte overheersend.

's Nacht was er geen ander licht dan de sterren. Als men zich in het huis of door de stallen moest bewegen namen ze een lamp of een kaars mee. Mijn vader werkte van zonsopkomst tot zonsondergang. Geen tijd voor andere zaken. Geen tijd om zelfs maar een boek te lezen. Op de boerderij was altijd wel wat te doen.

Van Sinterklaas weet ik mij niets te herinneren. Onlangs heb ik vele herinneringen opgeschreven, maar over Sinterklaas: Niets, helemaal niets.

Mijn zuster, die twaalf jaar ouder is, heb ik ook gevraagd of zij zich nog iets van een sinterklaastijd kon herinneren.

‘Sinterklaas kwam vroeger niet bij ons’ zei ze.

Maar ik zal toch best een kleurboek en wat kleurpotloden hebben gehad? Of een autootje? Een ijzeren hoepel met een stok, of een tol? Een foto uit mijn kinderjaren laat zien dat ik een klein houten karretje heb gehad met vier wielen en een trekstok. De foto is genomen voor het werkmans-huisje. Misschien heb ik die wel van Sinterklaas gekregen.

Als ik nu zie hoeveel mijn kleinkinderen krijgen van Sinterklaas, dan vraag ik mij wel eens af of zij een dag later nog weten WAT zij hebben gekregen. Het cadeaupapier wordt supersnel van de cadeautjes afgescheurd; het wordt bekeken en daarna weggelegd. Slechts een enkel stuk speelgoed wordt daarna min of meer regelmatig gebruikt.

Sinterklaas heeft op mij vast weinig indruk gemaakt. Ook van Zwarte Piet ben ik niet bang geweest en van een roe heb ik nooit iets afgeweten. Wie weet hoe gelukkig ik daarmee was.

Voor mij zal Sinterklaas mogelijk niet eens bestaan hebben. Ik kan het verder ook niemand meer vragen.

Ja, toch. Sinterklaas zelf natuurlijk!

Een sobere kerst

December 2005

Thema: een sobere of uitbundige kerstviering in dialoog

“Colin is voor mij de beste. Heeft een sexy uitstraling. Als **hij** op de vloer staat is het één en al passie, emotie en een grote beheersing van lichaam en geest”.

“Vergeet Daren en Zoë niet. Daren is een topper in de Foxtrot en Zoë is goed in Latin” zegt mijn vrouw. In veertien weken worden bekende personen, waaronder deze atleet, een cricketspeler en een tv-presentatrice, opgeleid tot toppers in de danssport. Zij krijgen dingen voor elkaar wat wij nog niet in veertien jaar halen. Alle dagen uren en uren trainen; huilen, lachen, zweten, pijnlijden en ruzie maken.

We kijken naar de BBC waar de finale van het programma ‘Strictly come dancing’ aan de gang is. Het trekt miljoenen kijkers en is vergelijkbaar met het Nederlandse programma ‘Dancing with the stars’. In de dancehall van Blackpool is het gejuich

enorm. Het is *het* walhalla van het ballroomdansen in Engeland.

“Daar zou je met de feestdagen eens een kerstbal mee moeten maken. Schitterend, wat een accommodatie”.

“Kost een vermogen” zeg ik. “Je weet wat wedstrijddansers betalen moeten aan inschrijfgeld, logies, kleding, reizen, enzovoort, enzovoort.”

“Ja, maar het is wel iets anders als bij het kerstbal van Verbiest. Dat willen we natuurlijk ook niet missen, maar reken er op dat het daar kicken is”.

“Als je wilt, kunnen we ook nog naar een dinerdantsant bij Van der Valk in Katwoude” zeg ik.

“Hebben we toch al eens eerder gedaan?” zegt Els “en dat was ook niet geweldig. Klein dansvloertje; geen geweldige muziek. Kinderen op de vloer die er spelletjes deden. En van het eten kan ik me al helemaal niets meer herinneren”.

“We hebben nu in ieder geval kaarten voor de theatershow van Karin Bloemen op eerste kerstdag. Daar kijk ik naar uit. Er zijn mensen die helemaal niet uitgaan met de kerst. Die hebben visite, moeten koken, drankjes aanslepen en werken zich daarna weer een slag in de rondte met de afwas. Daar zou je toch ook geen zin in hebben?”

Ik probeer haar gerust te stellen dat we de feestdagen best gezellig zullen doorkomen. Els probeert nog iets anders.

“Ik heb wel eens gehoord dat er met de feestdagen in het Kurhaus van Scheveningen ook dansevenementen gehouden worden. Zouden we daar geen kaarten voor kunnen krijgen?”

“Nee, joh, dat is al maanden van te voren uitverkocht. Trouwens dat is óók niet goedkoop hoor”.

“Misschien kunnen we dat voor volgend jaar eens proberen” zegt ze “gaan we nu alvast vragen wanneer we daar kaarten voor kunnen bestellen”.

“Ook daarbij zou je nog wel eens kunnen schrikken van de toegangsprijs. Laten we het maar een beetje sober houden”.

Op het kerstbal bij Verbiest was iedereen natuurlijk feestelijk gekleed. De band speelde goede muziek, maar voornamelijk quickstep en cha-cha-cha. Daarmee kregen ze vooral de beginners op de vloer. Wij zaten aan een tafel van acht personen waarvan de helft van de mensen voor ons onbekend was.

Achter mij een tafel van twaalf met een paar grote praatjesmakers. Meteen al bij het begin hoorde ik iemand zeggen: “Laten we alle drankjes maar op mijn naam zetten, dan rekenen we aan het eind van de avond gezamenlijk af. Tafel vier van De Koning. Ik ben hier goed bekend”.

Op tafel werd een buffetje geplaatst met verschillende kaassoorten. Op een gegeven moment zei ik tegen Els: “iemand hier aan tafel heeft zweetsokken. Wat een lucht!”

“Nee”, zei ze “dat komt omdat er een stuk kaas op ligt met een sterke penetrante lucht”.

Ieder jaar komt er ook een demonstratiepaar die in de Nederlandse toptien mee-

draaien. Deze keer een latinpaar uit Oss. Ze dansen nog niet zo lang samen en dat kon je zien. Toch is zoiets een leuke onderbreking.

Wij hebben het einde niet afgewacht. Om één uur zijn we weggegaan, nadat we bekenden en onbekenden een ‘goede kerst’ hadden gewenst. Toen we in de auto zaten vroeg mijn vrouw of het nog een dure avond was geworden.

“Viel best mee”, zei ik “ik heb de drankjes op naam van De Koning, tafel vier, laten zetten”.

Zeeën van tijd

Januari 2006

Thema: Zeeën van tijd

Ik heb nu niet het gevoel dat ik in mijn jeugd zeeën van tijd heb gehad. En toen ik jong was denk ik ook niet dat ik dat gevoel had. Als kind was ik veel buiten. Wij woonden op het boerenland vlak naast een melkfabriek en bij die fabriek was altijd wel wat te doen. De dagen moeten voor mij wel snel zijn omgegaan. Na schooltijd waren we op het terrein van de melkfabriek aan het spelen of voetballen we op het land van een boer. We speelden verstoppertje in aangrenzende opslagloodsen of waren met de fiets aan het crossen over de nog stille landwegen.

Toen ik wat ouder werd hielp ik de melkrijders met het sjouwen van melkbussen, het schoonmaken van één en ander en als ik met de waterslang in de weer was, spoot ik de buurmeisjes wel eens nat. Niet alles viel in goede aarde. Van het land werd je afgehaald omdat je het gras vertrapte en in de opslagloodsen was het verboden om te spelen. Zo heeft de directeur van de melkfabriek dikwijls achter mij aangezet als er weer een raam sneuvelde of wanneer ik stilletjes de stoomkraan had dichtgedraaid. Gelukkig was er in de omgeving genoeg gelegenheid om je te verstoppertje. Hij heeft mij in ieder geval nooit een schop onder mijn kont kunnen geven.

Mijn vader was boerenarbeider in een gebied waar eigenlijk alleen maar boeren woonden. Vrijwel niemand ging nog naar kantoor. De werkzaamheden van jonge mensen lag voornamelijk in het verrichten van handenarbeid. Toen ik wat ouder werd en een plek op de ambachtsschool had gevonden, hielp ik na schooltijd enkele dagen in de week bij een bakker om het brood te bezorgen. Met een grote mand op een transportfiets reed ik dan de wijde omgeving af om het brood uit te venten. Het geld ging zo de broekzak in. Een portemonnee had ik niet bij me.

Het werken op een grote boerderij was geen sinecure en ook daar hielp ik mijn vader wel eens mee. Hij had nooit een dag vrij. Om van vakantie maar helemaal niet te spreken. Zelfs toen mijn ouders vijfentwintig jaar getrouwd waren kon er geen vrije dag af. Die dag kwam de boer zelf wel even op visite. Mijn moeder had zich er

zelfs voor omgekleed. Als cadeau kwam hij met een pakje boter. “Een vrije dag hoef ik je niet te geven” zei hij tegen mijn vader, “want geld voor een feestje heb je toch niet.” En zo bleef de man maar werken.

Om wat bij te verdienen kon pa een stukje van het land van zijn werkgever pachten. Daar hield hij wat kleinvee op zoals kippen, konijnen, een paar schapen en twee stieren. Die stieren brachten het extra geld op, want daarmee ging hij naar de boeren om koeien te laten dekken. Tot ver in de omtrek liep hij dan met zo’n stier over de weg naar de boerderij waar een koe smachtend op het beest stond te wachten. Dikwijls vergezelde ik mijn vader, dus zag ik op jonge leeftijd al gauw waar Abraham de mosterd haalde. De prijs voor de grote stier was vijftig gulden en voor de wat kleinere stier vroeg hij vijftentwintig gulden. Voor die tijd een riant bedrag!

Het verschil in de prijs zat er voornamelijk in; dat het dekken van de koe door die ‘grote’ altijd voor mooie kalveren zorgde. Succes was dus meestal verzekerd. Maar het ging natuurlijk ook wel eens mis.

Op een dag toen mijn moeder van achter haar geraniums naar buiten keek, kwam een boer de houten brug over wandelen en begaf zich naar de deur van ons huisje.

“Zeker weer iemand die een afspraak komt maken”, zei ze tegen haar dochter.

Annie was al naar de voordeur gegaan en vroeg de man of ze hem van dienst kon zijn. Zij maakte altijd de afspraken voor pa en hield de administratie bij.

“Ik moet je vader spreken”, zei de man met barse toon.

“Dat kan niet”, zei Annie, want die ligt net even te rusten. “Zeg mij maar welke stier je wilt hebben en dan regel ik het wel. De grote kost vijftig gulden en de kleine vijftentwintig!”

“Niets mee te maken”, zei de man. “Ik moet je vader spreken.”

“Zeg mij dan tenminste waar het over gaat”, vroeg Annie.

‘Nou, zei de man, dat zal ik je gauw uitleggen. Je broer Henk heeft met mijn dochter in de hooiberg gelegen en dat heeft consequenties gehad.”

Annie was met stomheid geslagen en dacht even na. Toen zei ze: “Ja, dan denk ik toch dat je mijn vader moet hebben, want wat hij voor Henk vraagt dat weet ik niet!”

Later heb ik nog eens aan mijn vader gevraagd voor welk bedrag ik in de boeken stond. Vanwege het gebrek aan ervaring en het feit dat ik niet over diploma’s beschikte bleek dat slechts vijftien gulden te zijn. Toen ik enige tijd later op eigen benen kwam te staan heb ik dat bedrag verhoogd naar vijftentwintig gulden.

Weer later, en ik moest zorgen voor een gezin, heb ik het tarief nog eenmaal verhoogd naar vijfendertig gulden. En heden ten dage is dat nog zo, al zijn het nu euro’s geworden!

Gewenst of ongewenst; that's the question

Januari 2006

Thema: Jeugdherinneringen

In 1930 verlieten mijn ouders hun huisje in Langweer en staken met de kinderen, drie meiden en twee jongens, en wat schamele spulletjes de Zuiderzee over om hun geluk in Noord-Holland te beproeven. Ja, IJsselmeer heette toen nog Zuiderzee, want de Afsluitdijk was nog niet aangelegd. Dat gebeurde op 28 mei 1932 toen de kleikranen korte metten maakten met de laatste opening.

Hun huisje aan de Dorpsstraat werd pas jaren later voor een habbekrats verkocht. In Langweer werkte mijn vader bij de Heidemaatschappij en moeder maakte klompen, ventte met brood langs de deur en was afwashulp in het plaatselijke café. Verhuizen van Friesland naar 'Holland' bleek een hele onderneming en misschien hebben ze er wel twee of drie dagen over gedaan. Met een paard en wagen werden zij naar Stavoren gebracht. Daar werd alles op een boot geladen en in Enkhuzen stond weer een paard en wagen klaar om hen naar Bobeldijk te brengen. Het was een gewoonte om boerenarbeiders per jaar te contracteren en de eerste mei bleek daarvoor een geschikte datum te zijn. Boeren hadden naast hun boerderij een zogenaamd werkmanshuisje staan dat dan vrij te betrekken was. Een vrij huis; maar geen leidingwater, geen elektrisch licht en een pleetje boven een sloot. In Bobeldijk hield mijn vader het één jaar uit. Daarna verhuurde hij zich in Wognum, de plaats waar ik in 1934 geboren ben.

Het huisje staat er al lang niet meer

Eigenlijk heb ik een beetje pech gehad dat ik geboren ben in de dertiger jaren van de vorige eeuw, want in die periode was de crisis in Nederland in volle gang was. Armoede dus, hoewel mijn jongste zus zegt dat wij het vroeger niet arm hebben gehad. Er was in ieder geval altijd voldoende te eten.

Als allerlaatste kind van een eenvoudig arbeidersgezin waren de omstandigheden niet bepaald ideaal om leuke dingen te doen. Daar was geen geld en geen tijd voor. Eigenlijk was het gezin al voltooid want ik was een nakomertje. Toen ik geboren werd was mijn moeder reeds 45 jaar!

Met mijn jongste zus verschil ik twaalf jaar in leeftijd. Ik vraag me dan ook af of ik wel een echt gewenst kind ben geweest. Vader werkte van 's morgens vroeg tot 's avonds laat. Zodra het licht werd ging hij naar de boerderij. De koeien moesten gemolken en de hele beestenboel gevoerd worden. Stallen schoonmaken, mest rijden, gras maaien, hooien, inkuilen en noem maar op. Melkmachines en andere mechanische apparatuur was er toen nog niet. Alles met het handje dus! Ik kan mij dan ook niet herinneren dat ik mijn vader wel eens thuis in een luie stoel heb zien zitten; laat staan dat hij tijd had om met mij te spelen. Een luie stoel stond er trouwens niet in huis. Ja toch, een klein damesfauteuiltje voor mijn moeder. De rest schaarde zich rond een tafel met vier eenvoudige houten stoelen. Daar werd aan gegeten, groente klaar gemaakt, soms een brief geschreven en een enkele keer met

de armen onder het hoofd een ‘tukkie’ gedaan.

Aan diezelfde tafel kwam één keer in de veertien dagen de kruidenier zijn bestelling voor de boodschappen opnemen. Enkele dagen later werden die dan gebracht. Boodschappen waren toen nog niet voorzien van een uiterste houdbaarheidsdatum.

Ook kan ik mij niet herinneren dat ik ooit met mijn broers en zussen heb gespeeld. Toen ik een jaar of zes was waren die allen de deur uit. Eén van mijn zussen was al getrouwd en had drie kinderen, waarvan de oudste ongeveer mijn leeftijd had. Moeder en dochter waren dus ook in dezelfde periode zwanger en liepen waarschijnlijk samen achter de kinderwagen door het dorp. Dat zal me toch wat geweest zijn. Wel had ik natuurlijk speelkameraadjes aan de kinderen van mijn zus. En wat te denken van mijn opvoeding? Daar heeft het hele gezin zorg voor gedragen. Ik had minstens vier moeders en drie vaders die allen het beste met mij voor hadden.

Zo ben ik toch nog redelijk terecht gekomen in de maatschappij.

Eilandhoppen...

Maart 2006

Thema: Relaties

Bernadette heeft haar stoel zo dicht mogelijk bij het raam gezet. Zo kan ze alles wat in haar straat gebeurt goed zien. Een bekende zal ze uitbundig groeten. Een onbekende krijgt op zijn minst een bescheiden hoofdknik. Ze is weduwe en moet nog wennen aan die situatie in vergelijking met een aantal jaren geleden.

De afgelopen zomer is Bernadette voor het eerst weer eens met vakantie gegaan naar een warm land. Niet alleen, maar met de jonge, blonde, buurvrouw Tamara van de overkant. Het leeftijdsverschil van beide vrouwen mag dan groot zijn; overeenkomsten zijn er duidelijk. Tamara heeft ook geen partner en na een paar teleurstellende relaties woont ze weer zelfstandig, samen met haar zesjarig zoontje.

De vrouwen zoeken elkaar veel op, tuinieren wat en als er zwaardere klussen zijn, weten ze altijd wel een ‘mannotje’ te vinden om dat te klaren.

Bernadette heeft het nog graag over de vakanties die ze met het gezin doorbracht op de Griekse eilanden. Dan huurden ze een boot en voeren van eiland naar eiland. Zelfs toen de kinderen groter werden en zelf een gezin hadden, gingen ze nog heel lang gezamenlijk naar de eilanden in de Egeïsche Zee.

Inmiddels is alles anders. Haar dochter is gescheiden en de relatie van haar zoon en schoondochter is ook al niet te best. Plotseling stond Dirk op kerstavond bij Bernadette op de stoep met de mededeling dat het niet goed ging in zijn huwelijk. Heel lang had hij met zijn moeder gesproken. Over zijn drukke baan; zijn sociale contacten en zijn sportclubs. Er was niet veel meer dat hun samen bond. Ja, de kin-

deren, maar die begonnen zo langzamerhand ook hun eigen weg te zoeken. “Ik heb je zien flirten met Tamara” zei Bernadette. “Zij pikte jou nota bene weg onder de ogen van je vrouw toen ik dat tuinfeest gaf. Het was schofferend en ik vermoed dat de andere gasten dit niet ontgaan zal zijn. Wat zullen zij er wel niet van denken?”

Dirk kon niet ontkennen wat er was gebeurd, maar dingen gaan zoals ze nu eenmaal moeten gaan, had hij gezegd.

“En Lies wil niet scheiden. Ze wil ook niet uit haar huis. Koken doet ze amper meer voor mij en laat mijn was liggen waar het ligt. Op de deuren is een nieuw slot gezet waardoor ik aan moet bellen om binnen te komen en deze week ontdekte ik dat zelfs mijn post wordt terug gestuurd naar de afzender. Zo kan het toch ook niet.”

Met de kerstdagen bleef Dirk afwisselend bij zijn moeder en bij Tamara. Buren zagen hun verliefdheid beschaamd, soms onbeschaamd, groeien. Er gebeurde wat in hun straat wat niemand verwacht had.

Een bejaarde buurman, die de ontwikkelingen van nabij had gevolgd en het paar schertsend ‘the bold en the beautiful’ noemde, relativeerde het gebeuren nogal luchtig toen hij er met omwonenden over sprak. Met zijn zakdoek een druppel van neus vegende, zei hij: “ach, vroeger waren ze aan het eilandhoppen...”

Een Spaans avontuurtje

Maart 2006

Thema: Vakantie

“Zijn we nog op tijd voor de oliebolletjes, Elio?”

“Ja hoor, we nemen straks een andere route en dan zullen we snel uit de drukte van het verkeer zijn”.

Elio is de Nederlands sprekende gids van het reisgezelschap dat op de één na laatste dag van het jaar Barcelona bezoekt. Een Spanjaard, die met veel enthousiasme vertelt over het leven van de Catalanen. Hoe het vroeger was en hoe het nu allemaal geworden is. Over de politiek en de tegenstellingen in de tijd van dictator Franco en daarna; de democratie onder koning Juan Carlos. Hij wijst ook op de gevaren die er in Barcelona zijn. De ‘banditos’, die ook in deze tijd ongetwijfeld over de Ramblas lopen en het op je goederen gemunt hebben.

“Ach, vroeger, ja, onder Franco, toen was het veel beter, leefden de mensen gelukkiger, was alles mooier en had je minder last van criminaliteit”.

Elio praat zoveel dat hij te laat is om de chauffeur de juiste afslag te laten nemen.

“Ik moet jullie toch eerst iets vertellen over de geschiedenis van Barcelona voor we naar de ‘Sagrada Familia’ gaan”.

Dan begint hij zijn verhaal over de Carthagers, de Romeinen, de Westgoten en de Karolingische keizer Lodewijk de Vrome. De buspassagiers raken minder geïnteresseerd, beginnen te geeuwen, knopen onderlinge gesprekken aan en luisteren niet meer naar Elio.

Niemand schenkt nog aandacht aan zijn geschiedkundig verhaal en de gids praat door alsof er niets aan de hand is.

De chauffeur heeft inmiddels de volgende afslag genomen omdat Elio even snel met zijn hand naar rechts wees. Na de afslag komt de bus in een marktgebied terecht waar haast geen doorkomen aan is. Wim kijkt verbaast naar Elio. Zo van: 'hoe kun je mij nu deze kant opsturen'. En de passagiers beginnen te morren. "Waar gaan we nou eigenlijk heen Elio? Wat doen we hier?" Vragen waar geen antwoord op wordt gegeven.

Wim heeft intussen alle moeite om de bus, zonder een marktkraam te raken, door dit drukke deel van de stad te manoeuvreren.

Bij de onvoltooide kerk van Gaudi gaat het gezelschap de bus uit en krijgt het de gelegenheid om dit kunstwerk van dichtbij te bekijken. Wim gaat met de bus naar een parkeerplek.

Omdat veel tijd verloren is zet Elio er flink de sokken in. In het gezelschap is er behoefte om even koffie te drinken of een sanitaire stop te maken. Elio luistert niet en vertelt over de bijzonder mooie kathedraal waar nog niet zo lang geleden prinses Christina van Spanje getrouwd is met een bekende handballer van 'Barca'. "Straks is er gelegenheid voor koffie".

Het reisgezelschap valt uit elkaar. De gids heeft het niet meer in de hand en de mensen gaan doen wat ze nu zelf noodzakelijk vinden. "Ga jij maar terug naar de bus" zegt iemand die schoon genoeg van Elio heeft. "Je praat te veel; je loopt te hard. We hebben helemaal niets aan jou!"

De volgende excursie gaat naar park Güell, een grote tuin met buitenverblijven waarvoor Gaudi in 1884 de hoofdingang en twee poortgebouwen ontwierp. Elio blijft in de bus. Hij is zwijgzaam geworden. Ieder mag op eigen gelegenheid deze tuinstad, die op verschillende niveaus ligt, bekijken. Het is uniek in de wereld. Een wonderlijk schouwspel van techniek en natuur. Een feest van vormen en kleuren, waarbij vooral veel gebruik is gemaakt van mozaïek en keramiek. Mijn interesse gaat in het bijzonder uit naar de smeedijzeren hekken, de mooiste die Gaudi ooit gemaakt heeft, en de monumentale zaal met de honderd zuilen.

Het is al bijna donker wanneer we dit fraaie park verlaten en ons nog de terugreis rest naar Blanes. Maar eerst zullen we nog een weg moeten vinden door de drukte van Barcelona. Plotseling staat iemand op en loopt naar de chauffeur. Wim zet de bus langs de weg en praat met Elio. Dan gaat de gids de passagiers tellen. En nog eens.... Ja hoor. Er wordt een persoon gemist. De vraag is alleen: "waar zou dit gebeurd kunnen zijn?!"

Goede raad is op dit moment wel erg duur. Wim kan in Barcelona niet nog eens de stad rondrijden op zoek naar de vermiste vrouw.

Hij vervolgt zijn weg. “Ga deze straat maar in” roept Elio paniekerig. “Volg de stadsbus en op die manier snijd je een stuk af”. De smalle weg gaat steil naar beneden. Na een kilometer komt er een T-splitsing en moeten we naar rechts. De stadsbus is al uit het zicht verdwenen. Wim probeert de bocht te nemen, maar het gaat niet. Zijn bus is langer!

Wim vloekt Elio de huid vol. “Hoe komen we hier uit godverd...”

De gids is de bus al uitgevlucht.

Al snel komt de politie te hulp. De straat moet worden vrijgemaakt en dan kan Wim de bus in z'n achteruit weer naar boven brengen. Halverwege echter begeeft de koppeling het en moet hij de bus stilzetten.

“Dit is het einde van alles”, zegt de ten einde raad zijnde chauffeur. “En waar is Elio?”

Achterin roept een man nuchter: “ik denk dat hij olieballen aan het halen is”.

De merel en het kind

April 2006

Thema: In de lente wordt wat afgesnoven

Een zwarte merel huppelt door het gras en pikt met zijn snavel gretig in de modder. Af en toe kijkt het beest schichtig om zich heen, gaat weer een stukje verder en lijkt dan op en neer te springen van geluk. Gretig trekt hij een worm omhoog. Van schrik springt de merel een paar sprongetjes achteruit. Schijnbaar omdat hij zo'n grote niet verwachtte. Schrokkend gaat de worm in korte tijd zijn bek in en dan fladdert hij vrolijk verder. Het is alsof de lente uit de grond geplukt kan worden.

Tweede paasdag, 17 april 2006.

Het weer wordt die dag steeds mooier. Een vriendelijk zonnetje laat ook zien dat het nu toch echt lente wordt.

“Zullen we fietsen?”.

“Ja”, zeg ik. “Dat is een goed idee. Maar dan zal ik eerst de banden oppompen, want daar heb ik de hele winter niet naar omgekeken.”

We fietsen de Westeweg af richting Ipendam. De stevige wind hebben we schuin tegen. Bij Ipendam rijden we langs het dijkje naar het bruggetje in de buurt van Overleek. Tijdens de rit door het langgerekte dorp hebben we de wind in de rug. Dat gaat lekker.

Ik schakel over naar een hogere versnelling. Die blijkt niet goed te werken. Al krakend wordt het goede verzet niet gevonden.

“Daar had je wel eens eerder naar mogen kijken” zegt mijn vrouw.

Met de opmerking “misschien gaat het straks wel beter” wuif ik deze beschuldiging weg.

Maar de raderen blijven kraken.

”Je bent toch vroeger fietsenmaker geweest?”

“Ja toe maar. Strooi nog wat zout in de wonden”.

Voorbij Overleek nemen we het landpad naar Broek in Waterland. Een kaal stuk en de wind fel tegen. Als we in het dorp zijn zoeken we een terrasje, maar die zitten met dit mooie weer vol. Even verder zie ik nog wel een paar lege stoelen. Ze staan in de schaduw.

Dat is geen probleem. Die verschuiven we en komen zo bij mensen aan tafel te zitten die poffertjes besteld hebben. Wij bestellen een glas thee.

Met de kraag op en het gezicht in de zon snuiven we met alle kracht de lente binnen.

De mensen naast ons bespreken hun familieomstandigheden. Waarom ze tot bepaalde beslissingen gekomen zijn en hoe ze hun toekomst zien. Ze komen hier kennelijk niet vandaan, want zij verbazen zich over de schoonheid van het dorp.

“Een andere keer moeten we hier ook maar eens een fietstochtje maken”, zegt de man uit het gezelschap.

Een vrouw met een kindje passeert onze tafel. Het meisje van een jaar of zes huppelt net als de merel die ik eerder deze dag op het grasveld heb gezien.

“He, mam, ruik je dat ook?” Vraagt ze.

“Wat ruik je schat?”

“Ik ruik gebakken lucht.”

Het kind tovert een glimlach op de gezichten van de terrasgasten.

“Hier, neem jij het laatste poffertje maar” zegt mijn buurman. “Dat ruikt niet alleen lekker, maar het smaakt ook heerlijk”.

Zo snuift een ieder met volle teugen aan deze mooie lentedag!

Mijn duistere verleden

Mei 2006

Thema: Duisternis

De stewardess loopt rustig door het gangpad. De meeste mensen hebben een denken om zich heen en slapen. Ik ben nog klaarwakker. Zelfs het eentonige geronk van de motoren kan mij niet in slaap krijgen. Als ze mij ziet zitten vraagt ze of ik nog iets wil hebben.

“Orangejus, please”.

Ze komt even later terug met een bekertje verfrissend sinaasappelsap.

Ik kijk door het raampje naar beneden, maar zie niets. Het is een stikdonkere nacht en we moeten nu ergens boven India vliegen. Na een klein kwartiertje zie ik plotseling een lichtpuntje. Helder, daar heel ver beneden mij.

Het herinnert mij onwillekeurig aan de nachten in de Tweede Wereldoorlog. God wat was het toen ook donker. Spannend en angstig tegelijk. De ramen moesten weliswaar verduisterd worden, maar buiten brandde er ook geen enkele lantaarn. Op mijn kamertje boven, hoorde ik vaak de vliegtuigen van de geallieerden overkomen. Honderden bommenwerpers die vanuit Engeland op weg waren naar Duitsland om hun explosieve lading daar uit te werpen. Je zag ze niet, maar ze maakten wel zoveel lawaai dat je er niet van kon slapen. Het waren net bijen die in een hele grote zwerm alsmaar om je heen vlogen.

Dan doe ik het leeslampje aan en blader in de krant die ik van huis heb meegenomen. Mijn oog valt op een artikel van een voor mij bekende psycholoog. We hebben dezelfde achternaam.

MAG HET LICHT UIT?

De dag is koel, de nacht is heet. Overdag controle, 's nachts chaos. Niets ruikt zozeer naar spanning, gevaar en passie als de nacht. En hoewel de aantrekkingskracht van de duisternis onweerstaanbaar is, is de mens ten diepste toch doodsbang voor het zwarte gat van de nacht. Waar komt die angst vandaan? Helpt het als we de grenzen tussen dag en nacht verder laten vervagen?

Met deze tekst wordt mijn aandacht getrokken in het Regionale Dagblad. Liever niet, denk ik. Ik vertoef niet graag in donkere ruimten. Omdat mijn ogen niet zo goed zijn heb ik altijd moeite om mensen te herkennen in gelegenheden waar ze het licht gedempt hebben. Voor mij hoeft het licht dus niet uit.

Ik denk er over na. Ik ben ook wel eens bang geweest in het donker van de nacht. Zoals die keer dat ik in een hut zat aan de rand van het oerwoud in Kameroen. Ik keek uit over de Golf van Guinea in Victoria (tegenwoordig heet het Limba). Hartstikke donker was het. Slechts bij het wonderbaarlijke schijnsel van duizenden vuurvliegjes zag ik silhouetten van de omgeving. Achter mij de berg Mount Cameroun; links het ondoordringbare oerwoud en voor mij het rustig golvende water van de zee. In de verte het eiland Bioko, nauwelijks te onderscheiden. Salamanders en een enkele leguaan ritselden onder de struiken van de baobab. De stilte werd af en toe grof verbroken door apen die het kennelijk niet met elkaar eens waren. Dat was, zoals men het in Nederland zo vaak noemt: 'Oerwoudgeluid'.

De angst be kroop mij toen ook in het donker. Je zit daar alleen. Nergens een lichtpuntje. En net toen ik mij afvroeg of er op dat eiland nog wel mensen zouden wonen, stond er plotseling iemand achter mij. Heel stil was de man, een neger, naar mij toegekomen. Weer dankzij de vuurvliegjes, kon ik hem zien. In het schamele

licht zag ik het wit van zijn ogen en tanden. De rest van zijn lichaam was zwart als de nacht. Ik schrok me wezenloos! Verstijfd als ik was kon ik nauwelijks een woord uitbrengen. Hoe wist ik of hij goede bedoelingen had? Zouden er misschien nog meer van die zwarte jongens hier naartoe komen? Gelukkig stelde de man mij gerust.

Hij was belangstellend naar het kleurige overhemd dat ik droeg. Als de dag van gisteren weet ik nog precies hoe het eruit zag. Veel rood en oranje in verticale strepen. Hij wilde het graag van mij kopen. Ik sprak toen met hem af dat, wanneer ik het dorp zou verlaten, hij het van mij voor niets mocht hebben. Zelden heb ik iemand zo gelukkig gezien.

We raakten in gesprek en ik vroeg hem of er nog mensen woonden op het eiland recht voor ons. Hij zei dat hij het niet wist, maar toen begon hij te vertellen. Het werd een traditoneel Afrikaans verhaal, zoals dat gebruikelijk is in de landen aan de Golf van Guinea.

We tuurden nog lang over het water en hij beloofde de volgende avond weer langs te komen voor een ander verhaal. Hij streek goedkeurend langs mijn overhemd en vertrok zoals hij was gekomen. Heel stilletjes.

Ik heb hem de volgende avond niet gezien, want het regende pijpenstelen. Het overhemd heeft hij later gekregen, maar hoe donker het daar in Kameroun was zal ik nooit vergeten! Dus voor mij mag er best wat meer licht zijn en ik ben er vóór om de grenzen tussen dag en nacht te vervagen.

Voor de hemelpoort

Mei 2006

Thema: Nieuwe trends

“Heb je zin in vanavond?”

“Jawel, er gaat iets gebeuren met ‘Nockin on heaven’s door’, meen ik”.

“Nee, het is Rockin on heaven’s door”.

We hebben kaarten voor een live band met muziek uit de jaren 50, 60 en 70. Wat weet ik daar nog van? In het begin van de jaren 50 zat ik nog in mijn tienertijd en de enige muziek die ik mij uit die tijd kan herinneren was muziek van een dansbandje in het dorpscafé als er kermis was. Ja later, veel later, heb ik wel gehoord van Roy Orbison, Eddie Cochran, Buddy Holly en natuurlijk Elvis Presley. Rock and roll, maar ik heb het nooit gekund. Mijn vrouw kijkt er naar uit en als zij zegt dat ‘Moussie than’ een bekend nummer is begint het bij mij te dagen.

We zitten vooraan in het theater met het mooiste uitzicht op het podium. De zaal

is stampvol en als het licht wordt gedimd barst het geweld los. De stand-in's doen wat uiterlijk betreft niet onder voor de vroegere rockzangers. Het duurt niet lang of de mensen staan al in de zijpaden te dansen.

Na de pauze zit niemand meer op een stoel en als je niet mee kan dansen, dan beweeg je maar gewoon heen en weer en klap je constant in je handen. 'Elvis' neemt het laatste deel voor zijn rekening en weet van geen ophouden. Het zweet loopt aan alle kanten langs zijn mooie lijf.

Op een gegeven moment gaat hij van het podium af de zaal in. Een man met witte sjaaltjes volgt hem. De zanger gaat zingend op de dames af die op de voorste rijen zitten; pakt een sjaaltje van zijn achtervolger; haalt het uitgebreid langs zijn nek en legt het dan om de hals van een gillende dame. Enkele kussen horen bij dit ritueel. Mijn vrouw ziet de bui al hangen. Vluchten kan niet meer. Ze laat alles gelaten op haar afkomen.

Bij thuiskomst moeten we eerst even tot rust komen van zoveel geweld en nemen een borreltje voor het slapen gaan. Wat een concert aan de hemelpoort al niet kan losmaken.

Een paar dagen later is het koude weer plotseling omgeslagen in een paar heerlijke warme dagen. De mensen gaan hun tuin weer op orde maken, schilderen hun schuurtjes en halen de dakgoten leeg.

"Jij zou ook wel iets aan de tuin kunnen doen" zegt Els.

Er ligt nog een hoop aarde die verplaatst moet worden.

Eigenlijk met enige tegenzin ga ik toch aan de slag. Ergens is het wel goed om weer eens spierkracht te gebruiken. Als ik klaar ben ga ik naar binnen voor de thee.

"Ga eerst maar even douchen" zegt ze. "Je stinkt een uur in de wind".

Dan gooi ik mijn kletsnatte hemd over de kop en leg het om haar hals.

"Oké, maar eerst een kus".

Het gevoel van.....

Augustus 2006

Thema: vrijheid/vrij

Ik probeer mij het gevoel van vrijheid voor de geest te halen. Wat betekent of betekende het bijvoorbeeld voor mij persoonlijk. Was dat het moment toen ik het ziekenhuis verliet op jonge leeftijd na een beenbreuk? Ik zou me dat goed voor kunnen stellen, maar ik kan het me niet meer herinneren. Juist het gevoel van die *om*vrijheid in het ziekenhuis herinner ik me.

Een gevoel van vrijheid moet ik ook gehad hebben toen de Tweede Wereldoorlog eindigde. In Hoorn werd feest gevierd toen het einde van de oorlog daar een feit

was. Jazeker, ik ben er heen gegaan. Iedereen begaf zich op straat; er werden kinderspelen georganiseerd; er was een wielerronde en vooral de vlaggen aan de woningen kan ik mij nog goed herinneren. Toch, nu ik er aan terug denk, had ik niet het gevoel van: Eindelijk vrij! Voor mij was het **feest** belangrijker. In de polder waar ik met mijn ouders woonde had ik zelfs in de oorlog nog het gevoel van een redelijke vrijheid. We hebben in die tijd geen honger geleden en als kind kon je buiten spelen waar en wanneer je maar wilde. En als de Duitsers kwamen om razzia's te houden of iets dergelijks, stond je op een afstand naar spannende dingen te kijken.

Van meer waarde herinner ik mij het vrij zijn toen ik het huis uitging. Zo maar een huisje voor jezelf zonder de zorg en bemoeienis van je ouders. Als jonge jongen kwam je in het weekend dikwijls te laat thuis. Vooral mijn moeder had daar een bloedhekel aan. Het vrije Westfriese plattelandleven kon zij niet aanvoelen. Ieder weekend was er wel ergens kermis en dansmuziek in het plaatselijke café. De muziek vond ik mooi en het dansen nog mooier. Je avond was helemaal goed als je een meisje naar huis kon brengen. En dan werd het laat natuurlijk. Bij het ochtendgloren probeerde ik ongezien binnen te sluipen, maar ma zat mij dan al op te wachten. Weer een huis met herrie.

Toen ik de VUT in ging dan. Ja, toen ging er wel iets door mij heen van **Helemaal vrij!** Geen verplichtingen meer voor je werk. De tijdsdruk waarin je leefde viel zo maar af. Je hoefde niet meer na te denken of je berekeningen wel klopte; niet meer bang te zijn of de constructie sterk genoeg was. Dat was een geweldige ontdekking. Je kon nu zomaar opstaan wanneer je wilde; de stad ingaan; een stukje fietsen; wat lezen. Werkelijk een groot gevoel van vrijheid of vrij zijn.

Onlangs nog, toen ik een fietstochtje maakte naar Volendam kwam dat gevoel heel sterk terug. Ik zat op een bankje aan de haven van een stukje vis te genieten. Het uitzicht over het IJsselmeer was schitterend bij een wolkeloze hemel en een klein briesje. De bootjes voeren af en aan. Op een gegeven moment werd ik aangesproken door een echtpaar dat ook op zoek was naar een rustplaats.

“Is die plaats naast u nog vrij?” vroeg de man met een zuidelijk accent.

“Ja hoor”, zei ik. “Gaat u rustig zitten.”

De man en de vrouw namen plaats en pakte hun tas uit. Brood en koffie hadden ze meegenomen voor onderweg en hier zagen ze nu de gelegenheid om hun lunchpauze te gebruiken. Op een kaart bekeken ze hoever ze nu al gefietst hadden.

“U maakt er mooi dagje van?” vroeg ik, en de man schonk mij onmiddellijk zijn aandacht. Hij legde de kaart van de fietsroute terzijde en begon te vertellen:

“Ik ben pas met pensioen en we staan nu twee weken op de camping in Halfweg. Het is heerlijk om in Noord-Holland te fietsen. De polders geven je een groot gevoel van ruimte. Mijn vrouw had de camping gevonden op internet. Een rustige camping stond er, met Amsterdam en Haarlem dichtbij. En... inderdaad, er zijn maar heel weinig gasten.

Prima gelegenheid om fietstochten te maken naar Marken en Volendam of naar de Noordzeekust gaf de site aan. Dat was nou net iets wat wij zochten.

Het is heerlijk om na ruim veertig jaar werken nu het gevoel te hebben van een ultieme vrijheid.”

“Waar komt u vandaan?”

“Uit Kaatsheuvel. We wonen vlak bij ‘De Efteling’. Iedere dag komen daar duizenden mensen met auto’s, bussen enzovoort. Veel jongeren die schreeuwend over straat gaan. Zelfs tot ’s avonds laat kun je er nog geen oog dicht doen. Het is me er toch een herrie. Vandaar dat we deze rustige camping opgezocht hebben.

“Ik wist niet eens dat er een camping was in Halfweg. Afijn, dan kunt u nu een beetje van de stilte genieten.”

Hij keek eens schuin naar zijn vrouw en zei toen, terwijl hij zijn lippen sterk samenknep: “Nee, helaas van stilte is er geen sprake. We kunnen de hele nacht niet slapen. Die camping ligt vlak bij de Polderbaan van Schiphol!”

De pil van Heleen

September 2006

Thema: Gezondheid

Heb je hoofdpijn?

Nee.

Maar je neemt een pil in!

Ja, zo maar.

Zo maar? Je neemt toch niet zo maar een pil in?

Ja, ik wel.

Nou zeg, wees eens wat duidelijker.

Goed, ik zal het je vertellen. Huisarts Hugo Rol uit Bennebroek brengt al geruime tijd een pil op de markt die de mensen wel tot achttien jaar langer doet leven. Samen met een apotheker heeft hij een eigen bedrijf opgericht en ze verwachten zelfs heel Europa te veroveren. Je kunt de medicijnen per koerier thuis bezorgd krijgen. Mooi toch! Ik wil er ook wel achttien jaar bij hebben.

Maar ik heb helemaal niets gemerkt van een koerier of zo.

Klopt, ik heb deze pil ook van iemand anders.

Wat voor pil was dat dan? Hoe heet het medicijn?

Weet ik veel. Op de laatste bijeenkomst van FronTAAL had Heleen pillen meegenomen voor de inschrijfoefening en toen heb ik er eentje in mijn broekzak gestopt. En Heleen is ook huisarts. Die weet precies wat ze doet. Dus ik dacht dat kan geen kwaad.

Dit is voor mij het begin van een langer leven!

Geen nachtspiegel in de Spiegelstraat

Oktober 2006

Thema : Vrij

Alvorens Hans Romijn naar zijn schildersclubje zou gaan ruimde hij nog even het tuingereedschap op. Het was een goede dag geweest. De groente die hij vanmorgen naar de veiling had gebracht leverde een meer dan normale prijs op. Zelfs de aardbeien kwamen bijna op het dubbele van vorige week. Het leek een goed jaar te worden voor zijn landbouwproducten.

Zijn vijftien jaar jongere vrouw hielp dagelijks trouw mee aan de goede oogst. Hoewel ze van oorsprong helemaal geen type leek voor het boerenland kon ze er toch goed aarden. Hans had zijn Ria alle fijne kneepjes van het zaaien en oogsten met het grootste geduld bijgebracht. Daar plukten ze nu letterlijk en figuurlijk de vruchten van. Morgen ging ze een dag naar de grote stad om wat voor haar zelf te winkelen. Ria hield van vlotte kleding en vond het leuk om daarvoor op zoek te gaan in de plaats waar ze ook haar jeugd had doorgebracht.

Het was nu bijna half acht en Hans pakte zijn schilderstas in. Vanavond zou hij proberen het stilleven af te maken. Stillevens en landschappen waren zijn favoriete onderwerpen. Op de club hoorde hij dat het Rijksmuseum een nieuwe opzet had gemaakt van de Hollandse schilders uit de Zeventiende eeuw. Het was beslist de moeite waard om daar eens een kijkje te nemen, aldus de kunstenaar waar hij les van kreeg. Het bracht hem op een idee. Ria ging morgen toch ook naar Amsterdam en dan zouden ze best samen kunnen gaan. De veiling was net geweest en er was even een rustpauze in zijn bedrijf. Toen hij het aan haar voorstelde vond ze het een goede gedachte.

“Dan gaan we eerst koffiedrinken in de Bijenkorf en daarna kan jij naar die expositie. Laten we om een uur of twee weer afspreken in het restaurant van de Hema op de Nieuwendijk.”

Hans vond het prima.

De volgende dag gingen ze gezamenlijk naar Amsterdam en na de koffie zette Hans zijn reis per tram voort naar het Rijksmuseum. Daar huurde hij een cassetteband met koptelefoon van de betreffende afdeling en ging op deze manier de schilderijen langs. Hoogtepunten van de tentoonstelling waren volgens het audiosysteem het ‘Zelfportret van Rembrandt’ en ‘Jonge vrouw bij haar toilet.’

Het laatste schilderij behoorde toe aan Jan Steen en zelf was hij een fan van de Leidse schilder. Jan Steen had immers een ongekend scherp oog voor de menselijke zwakheden en voor lachwekkende of uitbundige situaties.

Het doek waar hij voor stond leek zo te zien een huiselijk tafereeltje. Echter uit de informatie bleek al gauw dat het ging om een bordeelscène. De jonge vrouw zit voor de bedstee op een stoel haar kousen uit te trekken. De deuren van de bedstee

staan uitnodigend open en de dekens zijn teruggeslagen. In het bed ligt een hond die de zaak warm moet houden en er voor zorgt dat de teken niet in het lijf van de klant komen maar in het zijne.

Midden in het vertrek staat een glazen piespot en Steen heeft het zo fijn geschilderd dat je de pies in de pot kunt zien. Die piespot staat voor het symbool van vrouwelijkheid. Daarnaast een tafeltje met een grote brandende kaars erop en de kaars is het symbool van mannelijkheid. Hans raakt er niet op uitgekeken.

Met nog gauw een blik op de 'Nachtwacht' verlaat hij het museum om weer op tijd in de Hema te zijn.

Eerst wandelt hij nog een stukje in de Spiegelstraat en gaat dan op zoek naar een tramhalte. Op weg daar naartoe wordt zijn aandacht getrokken door een seksshop. In de deuropening staat een dikke man met een streepjestruijtje dat voor hem veel te klein is. Of hij heeft dat truijtje ooit gekocht toen de man nog een slank postuur had; óf hij heeft het eens bij een temperatuur van 90° gewassen. Zijn blote buik komt er in ieder geval voor een groot gedeelte onderuit. Hij houdt Hans staande en ze raken in gesprek.

Hans vertelt hem over zijn bezoek aan het Rijksmuseum en de fraaie schilderijen die hij daar heeft gezien. "Zelf schilder ik ook graag", zeg hij, "en mijn voorkeur gaat uit naar stillevens en landschappen. Ik zou wel een schilderij willen maken zoals dat van Jan Steen: 'Jonge vrouw bij haar toilet'."

Terwijl hij een blik in zijn etalage werpt, vraagt de eigenaar of er iets voor hem bij is.

"Misschien, ik heb in ieder geval drie belangrijke elementen nodig; een jonge vrouw, een piespot en een kaars. Die jonge vrouw heb ik thuis, dus dat is geen probleem. Heb je misschien een glazen piespot in de winkel?"

"Nee beste man. Daar zit voor mij geen handel in."

"Een grote kaars dan?"

"Nou, daar staan er genoeg van in de etalage."

"De kaars die ik op het schilderij heb gezien zag er heel anders uit", geeft Hans als repliek.

"Ja", zegt het dikbuikje "maar dat is ook meer dan driehonderd jaar terug. En sinds die tijd is er wel veel veranderd."

Als Hans in het restaurant van de Hema komt zit Ria daar al te wachten.

"En, hoe was het?"

"Prima, ik heb leuke schilderijen gezien!"

“Heb je nog wat gekocht?”

“Nee, ik heb niets gekocht. Trouwens het scheelde niet veel of ik had nog wel een speciale kaars voor je meegenomen.”

“O - nou, die kan ik altijd wel gebruiken! Waaróm heb je hem niet gekocht?”

“Ach, ik heb nog eens goed gekeken hoe je die kaarsen aan moest steken, maar volgens mij hebben ze de lontjes eruit geknipt. Koop jij maar kaarsen in de Hema.”

Handen

November 2006

Thema: met elke vezel van mijn lichaam zoek ik kracht.

“Geef mij je hand. Kom dan wandelen we naar het einde van deze laan”.

De herfstkleuren in het bos laten zich nu overal zien. Prachtig bruingroen gekleurde eikenbladeren liggen op het natte pad.

“Wat zijn je handen koud, zeg. Nee, niet loslaten. Ik wil je nog even vasthouden”.

De wind ruist zachtjes door de bomen. Een kraai huppelt vlak voor hen en pikt iets uit de grond.

“Zag je die vogel? Het was net of hij ons wilde waarschuwen”.

“Niet bang zijn. Daar, waar je nu het licht ziet zal ik je iets vertellen”.

“Mijn handen zijn zo hard en die van jou zo zacht”.

“Je moet nog even volhouden. Als we blijven lopen worden ze misschien vanzelf wel iets warmer. Kijk eens naar de paddestoelen op die boomstam. Wat zijn het er veel”.

Het licht op het bospad neemt langzaam af en de wind wakkert aan. Twee vrouwen lopen hand in hand aan het einde van de middag door het bos.

“Neem een slokje. Ik heb thee meegenomen in de termoskan. Het is vast lekker warm”.

“Kunnen we niet beter teruggaan? Het weer lijkt slechter te worden”.

Ze pauzeren bij een dikke boom die langs de kant van het pad ligt en drinken thee. Vele keren hebben ze samen wandelingen gemaakt. Vriendinnen van jongs af aan.

“Je moet volhouden hoor!”

“Ik begin het koud te krijgen. Wil je echt dat we naar het einde gaan?”

“Kom geef me een arm”.

Ze schrikken als een paard met een ruiter plotseling uit een zijpad tevoorschijn komt. Hij groet hen beleefd.

“Heb jij die man horen komen?”

“Nee, door alle geluiden in het bos heb ik daar geen erg in gehad”.

“Word je al wat warmer?”

“Nee, niet echt”.

“Als we straks aan het einde zijn kunnen we rusten op een bank. Kom ik dicht tegen je aan zitten”.

“Kijk, dat wilde ik je laten zien. Het grote gebouw met het witte puntdak, herken je dat? Daar heb je Johan leren kennen. Daarnaast zie je de schoorsteen van een fabriek. Er komt nog een beetje rook uit. Het is al heel lang geleden toen we daar als kind speelden met die jongens van Groen. Eén met blond haar en een bril. De ander had iets donkerder haar en was ook langer. Jij hebt ze goed gekend. Ik heb gehoord dat ze beiden al dood zijn. Erg, hè. En weet je hoe ze aan hun einde zijn gekomen?”

“Luister je nog? Goh, wat ben jij koud, zeg. En die handen, jouw handen. helemaal verstijfd”.

Schouderkarbonade

Januari 2007

Thema: de anatomische les

“Zo ben je er? Kom maar verder. Je vindt mij wel. Ik laat de deur op een kier. Sluit wel het hek als je wilt”.

De intercom bij het toegangshek van de villa in Blaricum werkt tenminste. Oom Jacob mag dan niet veel aan het onderhoud van de woning doen, voor zijn veiligheid lijkt alles volgens de laatste uitvindingen.

Na binnenkomst in de grote vestibule ga ik de eerste kamer links in. Vrijwel verlaten ziet het eruit. Oom Jacob zit hier in ieder geval niet. Het meubilair is armoedig. Vroeger toen tante Jans nog leefde herinner ik mij deze ruimte als een weelderige salon. Waar zouden al die spullen toch gebleven zijn? Dan hoor ik gestommel en komt de oude grijsaard op me af.

“Dat is lang geleden, zeker zo’n vijftien jaar. Hoe gaat het ermee?”

“Goed. Ik ben lang in het buitenland geweest en heb daardoor mijn familiecontacten wat verwaarloosd. Alstublieft, ik heb wat voor u meegenomen.”.

“Dankjewel. Als ik ’s avonds een drankje neem, zal ik aan je denken. Tegen mijn kinderen zeg ik altijd: ‘neem maar wat mee als je komt’. En dan bedoel ik: dat ze wat mee nemen uit het huis en niet dat ze mij iets geven. Ik geef het liever nu weg dan na mijn dood”.

“Zo te zien hebben ze dan al flink hun best gedaan. Dat u hier nog blijft wonen. Waarom gaat u niet naar een kleiner appartement of naar een verzorgingsflat? Dat zou toch veel gemakkelijker voor u zijn?”

“Geen denken aan. Zolang ik mijzelf nog goed voel en kan redden blijf ik hier zitten”.

“Krijgt u nog wel geregeld bezoek?”

“Ach, een enkele keer. Er is zeker niet zoveel meer te halen”.

“Ja, dat hebt u zelf toch zo gewild?”

“Een maand geleden is mijn kleinzoon nog langs geweest, hij is medisch student, je weet wel de zoon van Harrie, Hij kwam op het idee om mijn lichaam ter beschikking van de wetenschap te stellen. Remco krijgt natuurlijk geld voor het aanbrennen van slachtoffers. Ik zou zelfs een voorschot kunnen krijgen”.

“Gaat u dat doen?”

“Nee, geen denken aan. Ik heb vroeger zelf in het slagersvak gezeten en weet maar al te goed hoe er met dode dieren omgegaan wordt. En chirurgen zijn van hetzelfde ras als die slagers. Kijk, als ze je vingers afknippen, dat gaat gemakkelijk. Daar heb je niet veel kracht voor nodig. Maar als het om ledematen gaat, zoals armen en benen, dan heb je zo’n groot hakmes nodig. En dat gaat echt niet zachtzinnig hoor! En het vel moet natuurlijk ook van het lichaam afgestroopt worden. Hangen ze je op aan een haak in het plafond. Dat strippen geeft ook nog eens een angstaanjagend geluid. Ik heb wel eens raamdecoratie van het glas getrokken; snerpend als de gierende stormwind, nou zoiets is het. Al ben je weken dood, dan gaat het geluid nog door merg en been. Daar helpt de dood niet eens aan”.

“Het gaat die studenten misschien alleen maar om de ingewanden, zoals ze dat vroeger ook bij de Egyptenaren deden”.

“Dan nog zou ik het niet doen. Als ze je lichaam opensnijden en die rommel er uitkomt stinkt het verschrikkelijk. Daar ga je echt van over je nek. Het enige wat ze met zorg doen is je schedel lichten. Dat gaat met een cirkelzaag en de hersens snijden ze in kleine plakjes zoals de slagersjuffrouw bij de supermarkt de cervelaat snijdt. Nee, ik ga daar niet aan beginnen. En het ergste zou zijn...als ze mijn fal-lus er af zouden knippen. Ook na mijn dood wil ik mijn manlijkheid niet verliezen”.

“Weet u al waar u voor kiest? Begraven of cremeren?”

“Crematie. En ik heb al vast laten leggen dat ze de oven niet op 1500° instellen, maar op minstens 2000°. Dan blijft er zo weinig mogelijk van mij over”.

Het geluid van de intercom maakt een vroegtijdig einde aan de gruwelijkheden van oom Jacob. Hij kijkt op z'n horloge.

“Dat is Jochem. Hij brengt om vijf uur altijd een warme maaltijd van de catering-service. Een ogenblikje, dan ga ik alvast naar de deur”.

Als de bestelling afgerekend is komt de bijna 90-jarige triomfantelijk de kamer weer in.

“Dit is mijn lievelingskostje: andijviestampot met karbonade. Schouder... zo te zien”.

Een waas van geheimzinnigheid

Februari 2007

Thema: Het geheim

“Grappige advertentie.”

“Hoezo?”

“Hier in de krant. Erg opvallend”.

“Waar gaat het over?”

“Er staat: *‘gevraagd iemand die leuke brieven kan schrijven voor een sportorganisatie’*. Een advertentie met een opvallende lay-out en midden op de pagina”.

“Wat voor sportorganisatie?”

“Ja, dat staat er niet bij”.

Deze advertentie bevatte een zweem van geheimzinnigheid en ik kon het niet nalaten om erop te reageren. Enkele weken later werd ik gebeld voor een gesprek. De voorzitter ene Bill, bankdirecteur uit Leeuwarden, en penningmeester John, politicus in Purmerend, wilden wel even bij mij langs komen. Ze waren van de NAFF. Het viel mij op dat ze reeds meer van mij wisten dan ik van hen. En toen het gesprek afgelopen was vroeg mijn vrouw: “wat voor sportorganisatie was het nou eigenlijk?”

“Het heeft iets met een Amerikaanse Federatie te maken en ze willen een nieuwe sport hier in Nederland introduceren. Vandaar die N. Het lijkt op rugby en ze hebben het over flagfootball. Die Amerikanen schijnen er veel geld in te willen pompen en bovendien is er een startsubsidie gegeven van de Nederlandse overheid. Als het doorgaat betalen ze mij 500 gulden per maand. Ik schijn een goede kans te maken.”

“Waar is dat bondsbureau?”

“Hier vlakbij. Als je de straat uitloopt en linksaf gaat is het het laatste huis aan de rechterkant van de weg. Bij de penningmeester thuis”.

Ik werd inderdaad aangenomen en het eerste wat op het bondsbureau in orde werd gemaakt was de maandelijkse overschrijving van mijn vergoeding. De werkzaamheden lieten nog even op zich wachten en zodoende bleef het die morgen bij wat koffiedrinken en kennismaken met de vrouw van de penningmeester.

Enige tijd later belde ik maar eens op of er nog wat gedaan moest worden.

“Ja, misschien kun je je alvast verdiepen in een huishoudelijk reglement en statuten; de opzet van een wedstrijdreglement en spelerspassen; adressenlijst en vergaderroosters. Je kent dat wel vanuit de schaakorganisatie en dat kan ons misschien goed van pas komen”.

De sportbond had nog maar zo’n kleine duizend leden bij een vijftiental verenigingen die in het hele land gesitueerd waren. Bestuursvergaderingen werden voornamelijk telefonisch gehouden, waarvoor de KPN een speciale aansluiting regelde en

twee keer per jaar kwamen we bij elkaar in een luxe hotel op de Veluwe. De ledenvergaderingen, eens per kwartaal, werden gehouden in 'De Witte Bergen' bij Eemnes. Alles werd tot in de puntjes geregeld en het mocht wat kosten.

Ik was, net als de leden trouwens, nieuwsgierig naar de financiële verantwoording. Was er een jaarverslag en hoe zouden mijn maandelijkse vergoedingen daarin verwerkt zijn? Zou de belastingdienst een vinger in de pap hebben? Ergens had ik een contract gezien waarin stond dat de penningmeester maandelijks 2000 gulden ontving voor het gebruik van een zolderkamertje in zijn woning. Daar konden toch vragen over gesteld worden. De stukken bleven echter uit omdat de afwikkeling met de Amerikanen en de Nederlandse overheid nog niet rond was. We hoefden ons geen zorgen te maken, aldus de voorzitter.

“Maar we betalen wel ieder jaar 300 gulden aan contributie en de licentie voor de vereniging is ook nog eens 500 gulden per jaar” sprak iemand kritisch tijdens één van de gedelegeerden vergaderingen. Het bleef voorlopig het grootste geheim van de nieuwe sportbond.

Na afloop van die vergadering stelde de voorzitter het bestuur voor om na de borrel in het hotel te blijven eten. Hoewel ik geen bestuurslid was gold die uitnodiging ook voor mij als notulist van de vergadering.

Op de leestafel lag 'De Gooi en Eemlander' en onwillekeurig bladerde ik in de krant. Mijn oog viel op een moordzaak van een jonge vrouw uit Spijkenisse, gepleegd door een Antilliaanse sportman. De foto's van slachtoffer en dader stonden erbij afgebeeld. De politie was bezig om meer mensen uit het criminele milieu te ondervragen.

Ik keek nog eens naar die foto's. Ik herkende iets, maar kon het niet plaatsen.

Waar had ik die mensen eerder gezien? Dat kunnen toch geen bekenden van mij zijn?

Een bestuurslid kwam naast mij staan. “Ja, dat is een verdrietige zaak. Beiden zijn, of waren, lid van 'De Tigers' uit Rotterdam. Zij zat in de wedstrijdcommissie en hij was een bekende quarterback bij die vereniging. Het zal wel met drugs te maken hebben”.

Ik schrok me een hoedje. Nu werd het mij duidelijk. Ik herkende deze personen van de foto's op de spelersspassen. Passen die ik zelf nota bene in orde had gemaakt! Drugs; criminelen; moord. En dat alles in een sportbond waar ik deel van uitmaakte?

Voor het eten zat ik alweer in de auto. Ik excuseerde mij met de mededeling dat ik nog een afspraak had die ik bijna vergeten was.

Toen ik thuiskwam vroeg mijn vrouw of het een leuke vergadering was geweest. Ik antwoordde ontwijkend.

“Er is nog een telefoontje gekomen” zei ze even later, nadat ze me goed had aangekeken.

“O, wie was het?”

“Iemand van de politie. Of ik ook wist waar John was. Zijn vrouw wist het niet meer en toen heeft zij gezegd dat ze maar naar ons moesten bellen. Ik heb toen gezegd dat hij ook bij jullie in ‘De Witte Bergen’ zat. Was hij daar wel? Misschien moet je er straks wel een leuke brief over schrijven”.

Ook thuis kon ik geen hap meer door mijn keel krijgen en het schrijven van leuke brieven eindigde nog voor het amper was begonnen!

Valentijn 2004

Februari 2007

Thema: ziekenhuis (dialogoog)

Ze schonk zichzelf nog maar een sherry in. De hoeveelste was het nu al weer? Jolanda keek naar de fles en schrok toen ze de inhoud zag. Bijna leeg. Buiten stopte een auto. Wie zou er nu zo laat nog thuiskomen? Al ruim twee uur zat Jolanda in de vrijwel onverlichte kamer en ze was nog steeds niet gekomen van het verhaal van Gijs. Hoe heeft dit toch allemaal kunnen gebeuren? Waar had ze het aan te danken? Waarom overkwam haar dit? Vragen waar ze geen duidelijk antwoord op had gekregen.

Goed, ze wist dat Gijs zich de laatste jaren vreemd gedroeg. Wat meer in zichzelf gekeerd. Het had ook met zijn werk te maken; de vertrouwelijke gesprekken tussen arts en patiënt; de geheimhoudingsplicht; de soms uitzichtloze toestand van iemand waar hij haar niet mee wilde confronteren, enz.. Maar de schok was wel heel groot toen Gijs zijn plan gisteravond laat aan haar meedeelde.

De agenda voor zijn afspraken moest ingrijpend worden gewijzigd. Zeker drie volle weken had hij dit jaar nog nodig om een begin te maken met de wezenlijke veranderingen. De meerdaagse bezoeken aan het ziekenhuis tussendoor zouden als studies aangemerkt worden. Hoe lang was Gijs daar nu al mee bezig? Mogelijk stonden eerdere studies ook al in het teken van die verandering, bedacht ze zich.

Jolanda wist niet goed wat ze daar mee aan moest. Hoe zouden de kinderen reageren? Wat moest zij tegen de familie zeggen? En hoe zou het hele gebeuren in de uitgebreide kennissenkring van hen beiden ontvangen worden? Ze kon zich er helemaal geen voorstelling van maken.

Ze hadden afgesproken dat Gijs het zelf op een zondagmorgen met de kinderen zou bespreken. Hij zou hen uitleggen hoe en wanneer deze verandering bij hem vaste vorm had gekregen. Geen gemakkelijk gesprek, maar het moest. Hij zou hen om begrip vragen. Begrip, wat Jolanda niet kon opbrengen ondanks haar hulpbehoefendheid en de daarmee gepaard gaande afhankelijkheid; nog niet althans.

De kinderen hadden geschokt gereageerd toen ze met hun ouders hadden gesproken. Begrijpen konden ze het niet. Hun vader die eigenlijk genetisch gezien, straks hun vader niet meer kon zijn. De oudste had de wens uitgesproken dat de familieband in ieder geval niet verloren hoefde te gaan.

De jongste vroeg zich af hoe ze de feestdagen met elkaar zouden doorbrengen.

Ook was er geen vergelijking; zo van: “kijk eens naar die en die, daar is het toch ook goed gegaan”. Het afscheid was daarna kil geweest, maar Marijke had haar vader omhelsd en gezegd: “Je bent en blijft toch mijn vader”.

Ongeveer een jaar later waren de veranderingen doorgedrongen in de familie- en kennissenkring. Ook in de buurt was het probleem van de familie Jacobson geen geheim meer. Hier en daar reageerden de mensen wat lacherig, maar soms toch ook begripvol.

“Het is toch een mooie Gesina geworden” zei iemand.

Jolanda had zich met de veranderingen moeten verzoenen, maar het gevolg was wel dat de sherryfles steeds sneller leeg raakte. Het zou echter nog erger worden. De genadeklap kwam voor haar op 14 februari 2004. Valentijnsdag nota bene! Gijs stond zelfbewust en onverschrokken in een kort rokje en netkousen voor haar en vroeg of ze even wilde gaan zitten. Ik moet je iets heel bijzonder vertellen. “Vraag niet naar het waarom en hoe dit toch allemaal mogelijk is, maar ik heb een vriendin”.

Twee dames in relatie

Maart 2007

Thema: Twee dames in relatie

Men zegt dat mannen het altijd over auto's en mooie vrouwen hebben. Ik heb daar eens op gelet. In het clublokaal waar wij onze wekelijkse schaakavond doorbrengen ga ik wel eens bewust aan de bar zitten om gesprekken af te luisteren. Simon Carmiggelt deed dat immers ook. Maar het gaat nooit over auto's en mooie vrouwen. Het gaat altijd over voetbal. Ja, als iemand de lampen van de auto heeft laten branden hoor je wel eens: “er staat een Fiat met brandende lampen op het parkeerterrein”. Dan weet je wie er een Fiat rijdt. Ze zullen het echter nooit over de Fiat zelf hebben. Ook over vrouwen hoor ik nimmer een verhaal aan de bar. Ik zie mannen wel eens schalks kijken als er een knap meisje voorbij komt, maar erover spreken doen ze niet. Niet waar ik bij ben tenminste.

Vrouwen hebben het altijd over hun kinderen. Of over hun kleinkinderen. Zodra ze elkaar tegenkomen begint het. “Mijn zoon heeft sinds een maand muzikles en speelt al behoorlijk goed op zijn trompet”. Anderen haken daar gretig op in met de goede prestaties van hun kinderen. En het maakt niet uit waar ze elkaar ontmoet-

ten. Of het nu bij de kapper is; in het theater, of bij het winkelcentrum. Vooral op die laatste plek is het altijd raak.

Met Johanna is het iets anders. Haar verleden geeft ze liever niet prijs en begint daarom gauw over een ander onderwerp. Ze is een stoere vrouw die vijf kinderen heeft grootgebracht en bekend staat om haar doorzettingsvermogen en energie. Eigenlijk hadden het er zes moeten zijn, maar het eerste kind is verwekt toen ze nog geen relatie had. Het is grootgebracht bij de ouders van de biologische vader. In de vijftiger jaren van de vorige eeuw gebeurde dat wel meer. Het 'ongelukje' moest zoveel mogelijk geheim blijven en de ouders van Johanna wilden er in dit geval niet voor opdraaien. Het had natuurlijk te maken met

de allochtone afkomst van de vader. Dan maar 'afstaan' was hun reactie en dat vonden die andere ouders weer te ver gaan.

Het kind groeide op bij de Spaanse ouders in een Zuid-Hollandse stad

Ook de latere vijf kinderen van Johanna wisten niet van het bestaan van hun halfzus.

Jaren later trad haar eersteling onverwacht in de openbaarheid. Johanna was op de hoogte van het feit dat haar eerste dochter inmiddels enige bekendheid had verworven als zangeres. Renate, want zo heette ze, trad dikwijls op in de kleinere theaters van het land. Het was inmiddels een mooi meisje geworden met een vrolijke uitstraling en ze kon aardig zingen. Op een gegeven moment had de regionale media haar ook in de gaten gekregen en werd ze uitgenodigd voor een interview.

Daar vertelde ze over haar zangcarrière en de ambities om ooit nog eens operazangeres te worden. Toen ze kort daarna ook nog eens een landelijke talentenwedstrijd wist te winnen kwam haar bekendheid pas echt goed op gang. De roddelbladen lagen op de loer om meer achtergrondverhalen over haar leven te brengen. En toen gebeurde het onvermijdelijke. Renate kwam in het nieuws als een kind van een ongetrouwde vader en moeder.

De redacties zochten verder en traceerden Johanna. Het hele verhaal werd in januari 1975 uit de doeken gedaan in het weekblad 'Privé'. Dankzij de inspanningen van dit blad is Renate later met haar moeder herenigd en toen zij in 1978 trouwde was de hele familie van Johanna op de bruiloft aanwezig.

Verslaafd

April 2007
Thema: ruzie

Op een druilerige winteravond wordt er laat aan de deur gebeld. We kijken elkaar verschrikt aan.

“Wie belt er zó laat nog aan? ‘k Zou maar niet open doen”.

Even later weer de bel.

“Hm. Ik ga toch maar even”.

“Kijk eerst door het raam wie het is en niet direct open doen. Je weet nooit. Tegenwoordig hoor je zulke rare dingen”.

Els heeft gelijk. Voorzichtigheid is geboden. Het is tenslotte al na tien uur.

Zonder licht aan te doen kijk ik door het raam en zie een man. Het is Hans, de buurman van even verderop. Als ik de deur open merk ik dat hij dronken is. Hij staat niet vast meer op zijn benen en houdt zich staande met steun van de deurpost.

Met een dubbele tong zegt hij: “Mijn jas ligt bij jou in de tuin. We hebben ruzie en mijn vrouw heeft mijn jas bij jou over het hek gegooit”.

Meteen dat hij dat zegt wil hij naar binnen.

“Wacht even, Hans. Ik ga naar de achterkant en overhandig dan de jas bij de tuinpoort. Loop maar even om. Het is trouwens niet zo best als je om deze tijd nog ruzie maakt”.

De buurman druipt af en ik vertel Els wat er aan de hand is.

Onze computerkamer boven kijkt uit op de achtertuin van Hans en zijn vrouw. Dagelijks zien we bepaalde rituelen die te maken hebben met zijn drankverslaving. Als het mooi weer is en de deuren staan open, horen wij vaak hoe die twee tegen elkaar tekeer gaan. Zij heeft nogal een schelle stem.

“Waarom doe je dit?”

Hans zegt niets

“Waar heb ik dit aan verdiend?”

Hans zegt niets

“Ik ben de hele dag naar kantoor en jij ligt hier maar op de bank naar de tv te kijken”.

“Ik ben een beetje ziek”.

“Lazer toch op met je smoesjes dat je je ziek voelt. Je bent gewoon verslaafd! Zuiplap!”

Hans zegt weer niets.

De vrouw van Hans is van islamitische afkomst en haat drankgebruik nog meer dan een autochtone vrouw uit onze westerse beschaving.

Wij kunnen ons de problemen van de burens voorstellen.

Als het verslaafde buurmanneltje naar buiten komt gaat hij meestal rechtstreeks naar de groene papierbak; kijkt omzichtig rond en als hij denkt dat niemand hem ziet pakt hij een blikje bier onder het papier vandaan. Kijkt daarna nog een keer om zich heen en maakt het blikje open; zet het aan zijn mond en ledigt het in één teug. Dan knijpt hij het blikje in elkaar waardoor het de vorm van een diablo krijgt en legt het ergens onder het papier weer terug in de groene bak. Hét kenmerk van een leeg blikje. Vooral als het donker is dit een slimme truc.

Hans heeft meer plaatsen waar hij zijn blikjes verstoppt. Bij de burens in de tuin onder de heesters; idem dito in het park; in de kofferbak van zijn auto en zo zullen er nog wel een paar plaatsen zijn die wij niet weten. Andere burens spreken daar ook met elkaar over.

“Hij gaat ’s nachts wel eens aan de wandel. Dan zegt hij dat hij niet kan slapen, maar het gaat natuurlijk om het blikje bier”. Een buurman die de hond uitliet kwam daar achter. Hij heeft Hans toen gevolgd.

In de vroege ochtend gaat Hans boodschappen doen met de auto. Heel voorzichtig rijdt hij dan naar de supermarkt. Laadt de boodschappen en het bier in zijn wagen; brengt bij thuiskomst de huishoudelijke spullen naar binnen en gaat dan zijn biervoorraad her en der verstoppen.

De dag nadat Hans aangebeld had keken mijn vrouw en ik samen weer eens door het raam naar hun tuin.

Op een gegeven moment kwam hij uit zijn woning en ging naar de papierbak. “Kijk”, zei Els “Hans gaat weer naar de bar”.

‘Het zal je buur maar wezen, jeeh, jeeh, jeeh, jeeh’

Anne

Mei 2007
Thema: Ruzie

In de Starnmeer werkte Herman Krottje zich een slag in het rond om de boerderij van zijn ouders een verzorgd uiterlijk te geven. Behalve ’s zondags; dan ging hij op zijn fiets de omgeving in en als er ergens kermis was werd daar een rustpauze gehouden. Zo had hij op een zondag ook zijn vrouw leren kennen. Het gebeurde toen hij op weg was naar de Beemster. In Purmerend had hij Jannie bij de zweefmolen zien staan en raakte meteen verkikkerd op haar. Samen hadden ze toen wat gedronken in café ‘De Bonte Koe’ en maakten daarop meerdere afspraken. Een groot probleem deed zich al gauw voor; Jannie was niet katholiek. Zijn ouders lieten er geen misverstand over bestaan dat verdere contacten zinloos zouden zijn, maar Herman hield vol en reeds na een jaar verliet hij de thuishaven.

Hij had een stuk land met een wat vervallen boerderijtje gekocht in Oosthuizen. Thuis hadden ze nog wel geholpen met de verhuizing maar daarna werd het contact snel minder.

Een boerenwagen, het huwelijkscadeau van zijn ouders, had een plek gekregen op het erf. Over een paard konden ze echter nog niet beschikken en daar stoorde Herman zich behoorlijk aan.

Toen las hij in de krant dat in het najaar een paardenmarkt in Purmerend zou worden gehouden. De problemen met de mond- en klauwzeer waren inmiddels achter de rug en het Marktstadcomité had aangekondigd dat niet minder dan 140 paardachtigen aangevoerd zouden worden. “Het geheim van de markt in Purmerend is de hoge kwaliteit” stond er met grote letters boven. Dat zou zijn kans zijn. Het lamoen van de wagen werd opgemeten. “Zo breed en zo hoog, dan moet het paard ook zo groot zijn”, zei hij tegen zijn vrouw.

Op de bewuste dag kon de paardenkoper in spé echter niet slagen. Het ‘geluk’ werd niet uitgesproken en de laatste handslag niet gedaan, waarop Herman teleurgesteld naar huis ging.

“Dan ga ik maar eens naar de paardenmarkt in Zuidlaren. Daar moet het vast lukken”.

Hoewel de familie Krottje niet over een auto beschikte, omdat geen van beiden een rijbewijs had, was er met het openbaar vervoer toch wel een mogelijkheid om daar naar toe te gaan.

Eerst op de fiets naar Hoorn, dan met de bus naar Middenmeer, overstappen op een bus naar Leeuwarden en weer overstappen op een bus naar Zuidlaren.

Jannie ging niet mee en Herman vertrok al vroeg om zoveel mogelijk tijd te hebben voor een goede keuze.

Maar ook in Zuidlaren wilde het niet lukken.

Nadat hij uren over de markt had geslenterd wilde hij eindelijk wel iets eten en drinken in één van de omliggende cafeetjes. Door het miezerige weer zaten die echter propvol en dat duurde hem veel te lang voor hij aan de beurt was.

Toen ontmoette hij een vrouw die spontaan aanbood iets voor hem te regelen.

“Kom”, zei ze, “ik woon hier vlak bij en ik zal een kop soep voor je maken.”

Voor Herman het goed en wel in de gaten had zat hij bij de gastvrije Anne aan de soep en raakten gezellig met elkaar aan de praat. Veel tijd had hij echter niet, anders zou hij de laatste bus naar Medemblik en Hoorn niet halen. Hij bedankte Anne voor haar warm onthaal en nam afscheid.

Thuis vertelde Herman dat het die dag weer behoorlijk tegen had gezeten, maar hij zei niets over Anne.

“Ik heb wel een heel mooi paard gezien die goed voor onze kar zou passen, maar die was me veel te duur. Een mooie merrie, dat wel, maar voorlopig zullen we het nog maar even zonder moeten doen”.

Jannie merkte wel dat hij er veel mee bezig was. 's Nachts hoorde ze hem in zijn dromen over de paarden en daarbij werd verschillende keren de naam Anne genoemd. Ze vroeg Herman ernaar en die vertelde dat hij inderdaad vaak aan een mooi paard dacht dat luisterde naar die naam.

Enkele weken na zijn bezoek aan de Zuidlaarder paardenmarkt zag ze op het mobieltje van Herman dat er een sms'-je was en nieuwsgierig opende ze het bericht.

Toen riep ze naar boven:

“Er is een sms-je voor je van het paard uit Zuidlaren”.

Zwart

Juni 2007

Thema: Monument

Ik houd van Zwart. Het heeft iets gedistingeerds, de verfijnde vorm van de beschaving. Een zwarte auto bijvoorbeeld. Iemand die een zwarte hoed draagt is sowieso voor mij al een beschaafd type, maar doet me ook tegelijkertijd denken aan de kroegen van La Boca in Buenos Aires. Vroeger dacht ik dat mensen die rond de evenaar geboren waren hun donkere huidskleur aan de warmte te danken hadden. Maar of dat ook zo is, betwijfel ik nu. Het zal wel in de genen zitten. Donkere mensen hebben voor mij wel iets aantrekkelijks.

De zwartste mensen komen uit Afrika, hoewel die dikwijls helaas niet het toonbeeld zijn van de moderne beschaving. In Europa heeft men met de zwarte kleur overigens toch al gauw een negatieve associatie, terwijl de bewoners van het Nijlgebied zwart als een teken van vruchtbaarheid beschouwen. Het is maar waar je zit.

Samen met een collega heb ik ooit eens het genoegen gehad om twee van die superzwarte kerels uit Nigeria rond te mogen leiden in ons land. Ja, echt roetzwart waren ze. Dagelijks liepen ze in hun nationale kleding; een soort burka, maar dan met onbedekt gezicht. Die burka was hagelwit. Een grotere tegenstelling was niet mogelijk. Ze waren hier voor een opleiding gedurende een paar weken en we mochten ze ook iets van Nederland laten zien.

Op een dag hebben wij ze meegenomen voor een rondje om het IJsselmeer, waarbij een bezoek aan het Friese Warga niet mocht ontbreken vanwege een bekende zuivelfabriek. Iets wat aansloot in het opleidingsprogramma. Het was guur die dag in november en warme kleding scheen niet in hun bagage te zitten. We wilden een trui voor hen kopen, maar daar wilden ze niet van weten. De witte burka was hun heilig goed!

Bij het Monument op de Afsluitdijk werd gestopt voor de koffie en we meenden er

goed aan te doen hen ook een blik over de Waddenzee te gunnen. Ze vonden er niets aan en rillend van de kou keerden ze terug in de auto. De rest van de dag hebben we, althans tijdens de autorit, geen kind meer aan hen gehad. Het grootste deel werd slapend doorgebracht, waarmee ze aangaven toch weinig belangstelling voor ons land te hebben.

In Purmerend zochten we aan het einde van de dag een exotisch restaurant op voor het afsluitende diner. Het was nog vroeg, dus zijn we eerst het WEC ingegaan dat toen net geopend was en we dachten dat die Negerianen wel hun ogen uit zouden kijken naar die moderne winkels. Echter, terwijl wij daar rondliepen raakten we hen kwijt. In eerste instantie maakten wij ons daar geen grote zorgen om, want twee van die opvallende zwarte mannen in hun witte kleding zouden we toch zo weer kunnen vinden.

Dat viel tegen. Uiteindelijk zagen we hen in de winkel van de Hema op de damesafdeling graaiend in de bakken lingerie. Daar stonden ze uitgebreid bh's en broekjes uit te zoeken voor hun familie. Voor mij was dat toen nog een onbekende hoek in de winkel, maar onze twee gasten wisten daar kennelijk veel sneller de weg. Zouden zwarte mensen dan toch scherpzinniger zijn dan blanke?

